

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

5. ᾠδὴ Πατησίων ἀριθ. 5.

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσήμου, χαρτονομισμάτων, χρυσοῦ κ τ λ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αὐγούστου Μακῆ: Ο ΚΟΜΗΣ ΛΑΒΕΡΝΗ, (μετὰ εἰκόνων) μεταφράσει Χαρ. Ἀννίνου, (συνέχεια). — *Fortunè Boisgobey*: ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΧΕΡΙ, μεταφράσει Διδάσκου, (συνέχεια). — Γρηγορίου Δ. Ξεροπούλου: ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, (συνέχεια).

ΕΤΗΘΕΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ προκληρωστί

Ἐν Ἀθήναις φρ. 8, ταῖς ἐπαρχίαις 8,50 ἔν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρυσῷ 15. Ἐν Ῥωσσίᾳ ρούβλια 6.

Εἰς τοὺς ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου ἐγγραφομένους συνδρομητὰς παραχωροῦμεν δωρεᾶν τὰ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου φυλλάδια τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων», εἰς ἃ ἤρξαντο δημοσιευόμενα ὅλως νέα μυθιστορήματα.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΑΚΕ

Ο ΚΟΜΗΣ ΛΑΒΕΡΝΗ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΧΑΡ. ΑΝΝΙΝΟΥ

[Συνέχεια]

ΙΕ'

ΟΠΟΥ Ο ΔΕΒΩΤ ΑΝΕΥΡΙΣΚΕΙ ΕΝΑ ΦΙΛΟΝ Ο ΔΕ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΚΑΚΗΝ ΓΝΩΡΙΜΙΑΝ.

Ὁ Δεβῶτ εἶχε νυμφευθῆ τὴν Βιολέτταν τόσο ἐπειγόντως, ὅπως εἶδομεν, τόσο ταχέως ἀπεμακρύνθη τῇ διαταγῇ τοῦ Λουδοῦ διὰ νὰ συναζῆ κρυφίως τρόφιμα καὶ στρατολογήσῃ ἐργάτας, τόσα χρήματα ἐκέρδησεν ἢ ἔκλεψεν, ὅπως θέλετε, κατὰ τὴν μυστηριώδη ἐκείνην ἐπιχείρησιν, ὥστε ὁ σύζυγος καὶ ἡ σύζυγος, λίαν ἀπησυχολημένοι ἕκαστος ἰδίᾳ, δὲν ἐπανεῖδον ἀλλήλους, ἐπρόκειτο δὲ νὰ πανηγυρίσωσι τοὺς γάμους μιᾶ καὶ καλῆ ὡς ἐπίσημοι ἄρχοντες εἰς τὸ νέον τιμᾶριον, τὸ ὁποῖον ὁ Δεβῶτ πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀγοράσει.

Ἀπὸ πρωίας ἐπεσκέπτετο τὸν πύργον, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου καὶ τοῦ παρέδρου. Ὁ ἐπιστάτης ἦτο ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα καὶ φαιὸς τὴν κόμην, ἐνῶ ὁ πάρεδρος, μικρὸσωμος, εἶχε πονηρὰν φυσιογνωμίαν ἀλώπεκος. Ὁ Δεβῶτ ἐπετῆρει τὴν παρασκευὴν τοῦ ἀπὸ πρωίας παραγγελέντος γεύματος καὶ οὐδὲν εἶχε διαφύγει τὴν ταχεῖαν ἐπισκόπησίν του, ἐξαιρέσει μίση ἰσογείου αἰθούσης, πρὸ τῆς ὁποίας δις τὸν ἕκαμαν νὰ διέλθῃ οἱ ὁδηγοὶ του, οὐχὶ ἀνευ τινὸς προσποιήσεως, σκοπὸν ἐχούσης νὰ μὴ ἀνοιχθῇ ἡ θύρα.

— Τί εἶνε ἐκεῖ μέσα; ἠρώτησεν ὁ Δεβῶτ, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κλειδῆς.

— Τίποτε, τίποτε! . . . ἔσπευσε νὰ εἴπῃ ὁ πάρεδρος.

— Τίποτε, εἶπε καὶ ὁ ἐπιστάτης μὲ ἠθος σκυθρωπὸν.

— Γιὰ νὰ ἰδοῦμε τί εἶν' αὐτὸ τὸ τίποτε! εἶπε διακόπτων αὐτοὺς ὁ Δεβῶτ καὶ στρέφων κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν κλειδᾶ.

Τότε ὅμως ὁ ἐπιστάτης εὐσεβάστως ἐσταμάτησε τὸν δεξιὸν του βραχίονα, ἐνῶ ὁ πάρεδρος ὑποκλινόμενος ἤρπαζε τὸν ἀριστερόν. Τοιοῦτοτρόπως κατώρθωσαν ν' ἀπομακρύνωσιν αὐτὸν ἐκ τῆς θύρας.

— Σοῦτ! ἐπιθύρῃσεν ὁ ἐπιστάτης, ἐνῶ ὁ πάρεδρος ἔτι μᾶλλον ἐπιφυλακτικὸς ἐπέθετο τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ στόματός του.

— Μὰ δὲν μοῦ λέγετε, εἶπεν ὁ Δεβῶτ, δὲν μοῦ ἐξηγεῖτε τί τρέχει; ὑπάρχει ἴσως εἰς αὐτὴν τὴν κατοικίαν κανὲν ἄτοπον, τὸ ὁποῖον δὲν μοῦ ἐφανέρωσαν; αὐτὸ εἶνε παράνομον· ἐγὼ τὴν ἠγόρασα καλῆ τῇ πίστει. Μήπως εἶνε καμμία κρύπτη; ἢ μήπως εἶνε κανένα βούλιαγμα; μήπως ἐκρημνίσθησαν οἱ τοῖχοι; ἢ μήπως ὑπάρχουν φαντάσματα; κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ ὀμιλήσετε.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης μετὰ φωνῆς τόσο ταπεινῆς, ὥστε μόλις ἠκούετο, τὸ ἄτοπον δὲν εἶνε σοβαρόν.

— Τόσον τὸ καλλίτερον, εἶπεν ὁ Δεβῶτ, ἀλλὰ . . .

— Καὶ δὲν θὰ διαρκέσῃ πολὺ, προσέθηκεν ὁ πάρεδρος μετὰ φωνῆς ἔτι μᾶλλον ταπεινῆς.

— Εἶν' εὐχάριστα, αὐτὰ ὁποῦ μοῦ λέγετε, ἀλλ' εἰς τί συνίσταται τὸ ἄτοπον;

— Κάποιος κατοικεῖ ἐκεῖ μέσα . . . εἶπεν ὁ ἐπιστάτης ἀναπληρῶν τοὺς ἤχους τῆς φωνῆς διὰ τῆς ὑπερέμετρου εὐγλωττίας τῶν ὀφθαλμῶν.

— Πῶς! κάποιος κατοικεῖ εἰς τὸ σπίτι μου! ἀνέκραξεν ὁ Δεβῶτ.

— Φεῦ! μάλιστα, κύριε.

— Εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰθούσας;

— Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν.

— Ἀλλὰ μὲ ποῖον δικαίωμα; . . . ἀφοῦ ἐγὼ εἶμαι ὁ ἰδιοκτῆτης!

— Σοῦτ! ἀνέκραξεν ὁ ἐπιστάτης.

— Σοῦτ! ἀνέκραξεν ὁ πάρεδρος.

Ἦκουσθη τότε ἐξερχόμενος ἐκ τῆς ἀπηγορευμένης αἰθούσης πένθιμος στεναγμός, ὅστις ἔκαμε νὰ ὀρθωθῶσιν ἐκ φρίκης αἱ τρίχες τοῦ οἰκοδεσπότου.

— Κύριοι, ἐπιθύρῃσε μὲ ὄμμα βλοσυρὸν κάποιον σφάζουν ἐκεῖ μέσα!

— Δὲν τοῦ κάμνουν πλέον τίποτε, εἶπεν ἀπαθῶς ὁ ἐπιστάτης.

— Ἐτελείωσε, δόξα τῷ Θεῷ, προσέθηκεν ὁ πάρεδρος.

Ὁ Δεβῶτ ἐνόμισεν ὅτι οἱ πόδες του ἔμελλον νὰ καρφωθῶσιν ἐπὶ τοῦ καταράτου ἐκείνου ἐδάφους καὶ ἔδραμεν ἐκτὸς τοῦ διαδρόμου φρικτῶν καὶ ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἐν ἀσφαλείᾳ μόνον, ὅτε εὐρέθη εἰς τὴν φωτισομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὐλήν.

— Φεύγω! . . . τὰ ἄλογά μου! . . . τ' ἀσημικά μου! . . . ἐψέλλισεν. Δὲν θέλω νὰ ἔμβῃ ἐδῶ ἡ Βιολέττα, ἡ σύζυγός μου . . . Ὅ, κάμω ἀγωγὴν . . . θ' ἀκυρώσω τὴν ἀγοράν.

— Μὴ τύχη καὶ τὸ κάμετε! ἀνέκραξεν ὁ ἐπιστάτης, θὰ χαλάσετε μίαν δουλειὰν λαμπρὰν καὶ θ' ἀποκτῆσετε ἓνα φοβερὸν ἐχθρόν.

— Ἐνα ἐχθρόν;

— Μάλιστα, κύριε· ἐκτὸς τούτου ὁ εὐπατρίδης ἐκεῖνος ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀποθάνῃ.

— Ποῖος εὐπατρίδης; ἐκεῖνον ὁποῦ σφάζουν ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν;

— Εἶνε πληγωμένος μόνον· κανεὶς δὲν τὸν σφάζει.

— Ἀλλ' αἱ φωναὶ του τί ἦσαν; Μήπως τὸν ἀλλάζει κανένας ἰατρός;

— Καθόλου· θ' ἀποθάνῃ ἐντὸς ὀλίγου μόνος.

— Ἀλλὰ τότε ποῖον ἐχθρόν θ' ἀποκτῆσω;

— Ἴδου τί συνέβη. Ἐγὼ, ὁ ἐπιστάτης, εὗρον πλησίον εἰς τὸν τοῖχον τοῦ κήπου πρὸ καιροῦ ἓνα ἄνθρωπον αἱματόφυρτον. Ποῖος τὸν ἔφερεν ἐκεῖ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸ μάθωμεν. Ἦτο λιπόθυμος· ἡ πληγὴ του ἦτο δεμένη μὲ δύο μανδύλια.

— Συνῆλθεν ὅμως ἔπειτα; . . .

— Μάλιστα, κύριε.

— Καὶ τότε τὸν ἐξετάσετε· τὸν ἐρωτήσετε ποῖος ἦτο ὁ δολοφόνος του;

— Μάλιστα, κύριε.

— Τί εἶπεν.

— Εἶπεν: ὁ κύριος Λουδοῦ.

— Ὁ κύριος Λουδοῦ; ὁ κύριος Λουδοῦ τὸν ἐδολοφόνησεν! . . . Δὲν εἶνε δυνατὸν!

— Διάβολε! ἐπιθύρισαν ὁμοῦ ὁ ἐπιστάτης καὶ ὁ πάρεδρος.

— Ὁ κύριος Λουβοῶ ἔχει πολλὰς ἄλλας ἐργασίας, ὥστε δὲν τοῦ μένη καιρὸς νὰ δολοφονῆ ἀνθρώπους.

— Αὐτὸ εἴπομεν καὶ ἡμεῖς.

— Ἔπρεπε νὰ τὸν ἐρωτήσετε ποῖος τὸν ἔφερεν ἕως ἐκεῖ, ποῖος τοῦ ἔδεσε τὴν πληγὴν.

— Τὸν ἠρωτήσαμεν καὶ μᾶς ἀπήντησε τὸ ἴδιον πρᾶγμα.

— Λέγει ὅτι ὁ κύριος Λουβοῶ τὸν περιέθαλψε; Τότε λοιπὸν δὲν τὸν ἐφόνευσεν ὁ κύριος Λουβοῶ.

— Βέβαια! ἀπήντησαν πάλιν οἱ δύο ταυταχρόνως.

— Ἔπρεπε νὰ διευκρινισθῆ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἐξηκολούθησεν ὁ Δεβῶτ.

— Ἦτο ἐπικίνδυνον! ἐπιθύρισαν αὐτὸς οἱ δύο ἄνδρες.

— Ἄφρησα τὸν πληγωμένον σιμὰ εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἤλθα νὰ συμβουλευθῶ τὸν κύριον πάρεδρον, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης καὶ ἰδοὺ τί μοῦ ἀπήντησεν: "Ἄν πραγματικῶς ὁ κύριος Λουβοῶ ἐπλήγωσεν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, φρόνιμον εἶνε νὰ τὸν ἀφήσωμεν ν' ἀποθάνῃ ἡσυχᾶ, καὶ τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶνε φρόνιμον ἔργον νὰ ξεκάνῃ κανεὶς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔκαμεν ὁ κύριος Λουβοῶ, ἢ τὸ ὅποιον ἤθελε νὰ κάμῃ.

— Ὁρθὴ ἡ κρίσις! ἀπήντησεν ὁ Δεβῶτ ξέων τὸ μέτωπον μετὰ στενοχωρίας. . . Ἄλλ' ἂν ἀπεναντίας ὁ κύριος Λουβοῶ περιέθαλψεν αὐτόν;

— Ἄ, ἰδοὺ!.. ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀφήσωμεν ν' ἀποθάνῃ, μοῦ εἶπεν ὁ κύριος πάρεδρος καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἤρχισεν ἡ ἀμνηχανία μας· διότι, ἐπειδὴ ὁ πληγωμένος δὲν ἤθελε νὰ μᾶς εἰπῆ τίποτε περισσότερον καὶ τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ὄνομα τοῦ Λουβοῶ, ἔπρεπε νὰ εὐρεθῶμεν εἰς πολὺ κακὴν θέσιν, ὁμολογήσατέ το, κύριε.

— Τὸ ὁμολογῶ, εἶπεν ὁ Δεβῶτ... Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως τί ἀπεφασίσατε;

— Ἐννοεῖται, ἀφοῦ ἦτο ἀνάγκη.

— Καὶ ἐφέρετε τὸν πληγωμένον ἐδῶ, εἰς τὴν κατοικίαν μου;

— Δὲν ἦτο ἀκόμη ἰδική σας, κύριε.

— Ἄδιάφορον· τὸν ἐφέρετε ἐδῶ εἰς τὸν πύργον;

— Κατόπιν τοῦ ἐξῆς συλλογισμοῦ, κύριε: ἂν ὁ κύριος Λουβοῶ ἤθελε νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, θὰ τὸν εὐχαριστήσωμεν μεταφέροντες τὸν πληγωμένον εἰς τὸν ἀκατοικητὸν πύργον καὶ τοποθετοῦντες αὐτόν εἰς τὴν κυριωτέραν αἴθουσαν.

— Πολὺ καλὰ· ἄλλ' ἂν ὁ κύριος Λουβοῶ ἤθελε νὰ φονεύσῃ αὐτόν;.. θὰ τὸν δυσαρρεστήσετε πολὺ.

— ὦ, ὄχι κύριε· ἂν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀποθάνῃ ἐδῶ ἢ εἰς τὸν δρόμον, τοῦτο εἶνε ἀδιάφορον διὰ τὸν κύριον Λουβοῶ· φθάνει ν' ἀποθάνῃ. Διὰ τοῦτο παρεδέχθημεν τὸν μέσον ὄρον· ἐθέσαμεν τὸν πληγωμένον εἰς μίαν κλίνην καὶ τοῦ ἀφήσαμεν πλησίον του πανιὰ καὶ μίαν μεγάλην στάμναν μὲ κρύον νερόν, τὸ ὅποιον ἀνανεοῦμεν καθὲ δύο ἡμέρας.

— Διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ κύριος Λουβοῶ ἤθελεν ἐπιθυμῆ νὰ ζήσῃ, ἔσπευσε νὰ προσθήσῃ ὁ πάρεδρος.

— Διὰ τὴν ἄλλην δὲ περίπτωσιν ἀφίπνεται εἰς τὴν φύσιν νὰ ζήσῃ ἢ ν' ἀποθάνῃ, προσέθηκεν ὁ ἐπιστάτης.

— Δηλαδή δὲν τοῦ ἐδόθη καμμία περιθαλψίς, εἶπεν ὁ Δεβῶτ.

— Καμμία καταλαμβάνετε ὅτι διὰ τὴν περιθαλψίαν ἐνὸς ἀνθρώπου χρειάζεται τὸνλάχιστον εἰς ἄλλος ἄνθρωπος.

— Καὶ ἐνίοτε χρειάζονται δύο, εἶπεν ὁ πάρεδρος.

— Καὶ δύο ἄνθρωποι γινώσκοντες τὸ μυστικὸν τοῦ κυρίου Λουβοῶ εἶνε πολλοί.

— Πολὺ λογικὴ ἡ σκέψις!.. ἀνέκραξεν ὁ Δεβῶτ... ὥστε ὁ πληγωμένος... ἀφότου εὐρίσκεται ἐδῶ;..

Τὰ δύο ἐπίσημα ὑποκείμενα ἀνέσεισαν θλιβερώς τὴν κεφαλὴν.

— Καὶ ἡ φύσις, ἡ ὁποία ἀφέθη μόνη της ἐπῆρε τὸν κακὸν δρόμον, εἶπεν ὁ Δεβῶτ.

— Καθὼς πιστεύω, ναί, ἀπήντησεν ὁ ἐπιστάτης.

— Νὰ ἦτο τοῦλάχιστον καὶ ὁ συντομώτερος δρόμος! διότι περιμένω ἐδῶ πολὺν κόσμον καὶ θὰ γίνῃ ταραχὴ· περιμένω τὴν σύζυγόν μου· θὰ διασκεδάσωμεν καὶ θὰ εἶνε τοῦτο πολὺ δυσάρεστον πρᾶγμα δι' ἓνα ἀσθενῆ. Δὲν εἰξεύρετε καὶ σεῖς νὰ μοῦ εἰπῆτε πότε θὰ τελειώσῃ, μετὰ μίαν ἡμέραν;... μετὰ δύο;... Ἐπίγομαι πολὺ, διότι εἶνε ἤδη τρεῖς μῆνες ὅπου δὲν διασκεδάσα καθόλου.

— Εἶνε πολὺ ἄσχημα.

— Ἀκούσατε, εἶπεν ὁ Δεβῶτ, εὐρίσκα τὴν διαταγὴν σας κατὰ πάντα ἀξιέπαινον· αἱ ἰδέαι σας εἶνε ἐξαιρετοί. Ἄλλὰ τώρα ἔρχεται καὶ εἰς ἐμὲ μίαν ἰδέαν, ἡ ὁποία δὲν εἶνε ἀνόητος· προσκαλέσατε ἓνα χειρουργόν.

Ὁ ἐπιστάτης καὶ ὁ πάρεδρος ἀνεκράγασαν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

— Εἰξεύρω τί θὰ μοῦ εἰπῆτε, ἐπανέλαθεν ὁ Δεβῶτ, ἀλλ' ἐγώ, ἐξακολουθῶ τὸ συμπέρασμα σας· ἡ φύσις θὰ ἐνεργήσῃ μόνη της ἢ πρέπει νὰ ὑποβοηθηθῆ, ἢ ὁ πληγωμένος ν' ἀποθάνῃ, ἢ θὰ ἀναρρώσῃ· ἀλλ' εἴτε πρόκειται ν' ἀποθάνῃ, εἴτε πρόκειται νὰ σωθῆ, ἄς προσπαθήσωμεν ὅπως τὸ ἀποτέλεσμα ἐπέλθῃ ταχέως. Εἰς τὴν πρώτην περιστασίαν, ὁ χειρουργὸς θὰ βοηθήσῃ πολὺ τὴν φύσιν. Εἶδα εἰς Παρισίους, ἐγὼ ὅστις σὰς ὁμιλῶ, ἀνθρώπους καταδικασθέντας ἀπὸ ὅλους τοὺς ἰατροὺς, νὰ σωθῶσι διὰ μόνης τῆς ἐνεργείας τῆς φύσεως. Εἶδα ἀφ' ἑτέρου ἀνθρώπους, πολὺ καλῶς ἔχοντας εἰς τὴν υγείαν των, νὰ φονευθῶν παρὰ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ἐν διαστήματι δύο ὥρων. Ἄν ὁ κύριος Λουβοῶ ἐπιθυμῆ νὰ σωθῆ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, προσκαλέσατε τὸν χειρουργόν· εἴτε ἐπιτύχῃ, εἴτε ὄχι, πάντοτε θὰ τοῦ προξενήσωμεν εὐχαρίστησιν. Ἄν ἐπιθυμῆ τὸν θάνατόν του, προσκαλέσατε καὶ πάλιν τὸν χειρουργόν. Ἐπειτα ἀφ' ὅσα μοῦ εἶπετε περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς, θὰ ἔχωμεν ἀφεύκτως τὸ ἀποτέλεσμα ἀπόψε. Ἀκρι-

βῶς τόσον διάστημα μοῦ χρειάζεται διὰ νὰ γίνῃ ἡ εορτὴ καὶ ὁ χορὸς. Τὰ βιολιὰ θὰ κάμουν πολὺν θόρυβον καὶ εἶνε προτιμότερον νὰ μὴ τ' ἀκούσῃ ὁ ἀσθενής. Τί φρονεῖτε;

— Σεῖς εἰσθε ὁ κύριος νὰ πράξετε ὅ,τι θέλετε· εἶπεν ὁ ἐπιστάτης· ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν παύει ἡ εὐθύνη μας. Ἡ εὐγενεία σας κάμετέ τα καλὰ μὲ τὸν κύριον Λουβοῶ.

— Μὲ τὸν ὅποιον δὲν τὰ ἔχω πολὺ ἄσχημα, ἀπήντησεν ὁ Δεβῶτ βρενθυόμενος. Ἄληθινά!.. μίαν τελευταίαν πληροφορίαν δώσατέ μου περὶ τοῦ ἀσθενοῦς, πῶς λέγεται;

— Ἐλάβομεν ἤδη τὴν τιμὴν νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν ἐπρόφερε παρὰ μίαν μόνην λέξιν: Λουβοῶ!

— Μία ἄλλη ἰδέα μοῦ ἤλθεν, εἶπεν αἰφνης ὁ πάρεδρος. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν δὲν ὑπάρχει χειρουργὸς εἰς τὸ χωρίον· ἔπειτα δὲν πιστεύω ὅτι εἶνε ἀνάγκη. Πρὸ δεκαπέντε ἡδὴ ἡμερῶν ὁ πυρετὸς ἔπαυσε καὶ ὁ πληγωμένος ἀκόμη τίποτε δὲν ἐδοκίμασε παρὰ τὸ κρύον νερόν. Ἐφώναζε πολὺ τὰς πρώτας ἡμέρας· τώρα δὲν λέγει πλέον τίποτε. Τολμῶ λοιπὸν νὰ βεβαιώσω ὅτι τὸ ζήτημα ἐτελείωσεν ἢ πρόκειται μετ' ὀλίγον νὰ τελειώσῃ. Ἄλλως τε, ὁ κύριος εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοικίαν του· ὁ κύριος νυμφεύεται. Ὅταν κανεὶς νυμφεύεται διασκεδάζει, καὶ ὅταν διασκεδάζῃ, σπανίως μένει ἡσυχος, ὁ δὲ πληγωμένος θὰ ἔχῃ ἄδικον ἂν παραπονεθῆ διὰ τὸν θόρυβον. Ἀφίνομεν δὲ ὅτι ἂν παραπονεθῆ θὰ κάμῃ τόσον σιγὰ τὰ παράπονά του, ὥστε δὲν θὰ τ' ἀκούσῃ κανεὶς.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ κάμῃ ἄσχημα ἂν τὰ εἰπῆ, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης μετ' ἐμφάσεως.

— Τότε, ὑπέλαβεν ὁ Δεβῶτ, θὰ συμπεράνω διὰ μιᾶς τελευταίας ἰδέας. Κάμετέ μοι τὴν χάριν νὰ εἰσέλθετε καὶ νὰ εἰπῆτε εἰς αὐτόν τὸν κύριον ὅτι τὸν προσκαλῶ εἰς τοὺς γάμους μου.

— Πῶς εἶπατε; ἀνέκραξαν ταυτοχρόνως ὁ ἐπιστάτης καὶ ὁ πάρεδρος.

— Ναί, εἰς τοὺς γάμους μου, ἐπανέλαθεν ὁ Δεβῶτ. Ἡ θὰ ἠμπορέσῃ ἢ δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ σηκωθῆ· ἂν ἠμπορέσῃ θὰ εἰπῆ ὅτι εἶνε εἰς κατάστασιν ν' ἀναχωρήσῃ καὶ τότε θὰ τὸν βγάλωμεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν· ἂν δὲν ἠμπορέσῃ, τὸ ζήτημα λύεται, ὅπως ἔλεγεν ὁ πάρεδρος καὶ δὲν βλέπω τὸν λόγον διατί αὐτὸς ὁ ἐτοιμοθάνατος νὰ θελήσῃ ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν καλλιτέραν αἴθουσαν τοῦ πύργου μου. Εἶδα ἐκεῖ ψηλὰ πλησίον εἰς τὴν ὀροφὴν μικρὰ δωμάτια ἐξαιρετὰ πρὸς αὐτόν τὸν σκοπόν. Κάμετέ μοι λοιπὸν τὴν χάριν νὰ ὑπάγετε νὰ τοῦ διαβιβάσετε τὴν πρόσκλησίν μου· θὰ μοῦ φέρετε τὴν ἀπάντησιν ἐκεῖ κάτω, μέσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους μου, τοὺς ὁποίους ἀπασχολῶ εἰς ἐργασίαν τόσον εὐχάριστον.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ οἰκοδεσπότης περιεστράφη καὶ ἀπῆλθε λίαν νύχαριστημένος, διότι εἶχε κόψῃ τὸν γόρδιον δεσμόν καὶ ἔτι μᾶλλον, διότι ἐτίθετο τέρμα εἰς

τάς δυσaréστους και όχληράς σκέψεις, αίντινες έπήρχοντο εις τό πνεύμα του πρόήμισείας ώρας έξ αίτίας του τραυματίου εκείνου.

— Ο έπιστάτης και ό πάρεδρος πλήρεις θαυμασμού έσπευσαν νά ύπακούσωσι και διηυθύνθησαν πρós τήν αίθουσαν, όπόθεν έξήρχοντο οί θλιβεροί και διαλείποντες στεναγμοί.

Έν τούτοις ό Δεβώτ έπέστρεψεν εις τό μέσον τών ύποτελών του, τούς όποιούς ήρίθησεν, άνδρας, γυναίκας, κοράσια και παιδιά, καταμετρών και έξετάζων αυτούς ώς φορτίον μαύρων, πάντοτε όμως με τό άξίεραστόν του μειδιάμα, ώσάύτως δέ πάντοτε με τήν μεγαλοπρέπειαν, ήτις έμπρέπει εις τιμαριούχον δεσπότην.

Στηριζόμενος επί του δρυφάκτου τής κινητής γεφύρας, μεθυσκόμενος έξ όλου εκείνου του καπνού, του προερχόμενου έκ τών όβελών και τών καρικευμάτων, εις τό κέντρον τόσων πυρών, περιστοιχιζόμενος ένθεν και ένθεν υπό του ύδατος, ώμοιάζε με τόν κ. Βωμπάν διευθύνοντα τάς έργασίας τών μηχανικών του επί τινος προχώματος, ή με τόν κ. Τουρβίλ, ότε τό παρελθόν έτος, πλησίον τής Διέπης, έκαρανοβόλει τούς "Αγγλους από τής ναυαρχίδος του.

Πέριξ αυτού περιήρχετο έπιτελείον θεραπόντων και μαγείρων, πρós ους ό Δεβώτ έδιδε τάς διαταγάς του, συνοδουομένας υπό τινος έπιπλήξεως, υπό τινος χυδαίας έκφράσεως, ήτις έξήγειρε τήν ιλαρότητα τών συνταρασσομένων παρά τήν όχλην του ρύακος ομάδων. Αφοϋ ήθελε κατορθώση νά προξενήση γέλωτα θορυβώδη εις τούς ύποτελείς και τάς ύποτελείς του ό πυργοδοσπότης έφαινετο έπηρμένος και κατηχαριστημένος. Πρós πάντων προσεπάθει νά έμπούνησιν αίθουσαν εις τάς ευειδεΐς νεάνιδας, αίτινες δυστυχώς ήσαν πολύ σπάνιαι, διότι έν Ουδάρδ ή καλλονή δέν έπλεονάζεν. Μετ' όλίγον έπανήλθε βραδέως ό πάρεδρος και ό έπιστάτης, ούτινες άμφοτεροί έχαιρέτισαν κατά τήν έθιμοτυπίαν τών πρέσβειων, πριν καν άνοιζώσι τό στόμα.

— "Ας μου είποϋν από τόν πύργον, άνέκραζεν ό Δεβώτ, έν διακρίνεται ή άμαξα τής κυρίας.

Εις τήν κορυφήν του κτιρίου άνυψούτο σκοπιά μικρά τετράγωνος, έφ'ής είχε τοποθετηθή ώς σκοπός ό θυροφύλαξ, διακρινόμενος επί όξυδερεΐα.

Ούτος άπήντησεν ότι οϋδέν έβλεπεν εις τήν όδόν είμή σύννεφον κόνεως, αλλά πολύ περισσότερο όγκώδους, άφ' όσον ήθελέ τις ύποθέσει ότι θα έξήγειρον οί τροχοί τής άμάξης τής κυρίας Δεβώτ.

— Αί άμαξάι μου έγείρουν πολύ κοινορτόν, άπήντησεν ό Δεβώτ, και τ' άλλογά μου διαρκώς άνασηκώνοντα. Διά τουτο έξακολούθει νά κυττάζης και νά κάμης τό ώρισμένον σημεΐον. Λοιπόν, κύριοι, έξηκολούθησεν άποτεινόμενος πρós τόν έπιστάτην και τόν πάρεδρον έπανελθόντας, έβεβχιάθητε άν ό εύπατριδης, ό φιλοξενούμενος εις τόν οίκόν μου, δέχεται τήν

πρόσκλησιν, τήν όποιαν του διεβιβάσατε; — Μάλιστα, κύριε, άπήντησεν ό πάρεδρος μετ' άκρας λύπης.

— Πώς μάλιστα! λοιπόν δέν ψυχορραγεί;

— Φαίνεται ώσάν φάντασμα, κύριε.

— Και θα έλθη αυτό τό φάντασμα εις τούς γάμους μου;

— Θα έλθη, κύριε, τόν νομίζω ικανόν νά τό πράξη. Μετά τάς πρώτας λέξεις όπου του είπα, άνηγέρθη και τὰ κόκαλά του έτριζον. Ένόμιζε κανείς πως εινε ό Λάζαρος όπου άνεσταίνεται:

«— Μήπως με περιπαίζετε; έψιθύρισε με φωνήν ώσάν του τζίντζικα' ποιος κατεργάρης σάς στέλνει νά χλευάσετε ένά εύπατριδην, ό όποιος ψυχορραγεί;»

— Ψυχορραγεί; πολύ καλά! άνέκραζεν ό Δεβώτ, άφοϋ τό λέγει ό ίδιος. "Ας τόν μετακομίσουν εις άλλην αίθουσαν.

— Σταθήτε ν' ακούσετε, κύριε, έπανελάθεν ό έπιστάτης. "Όταν ήκουσα ότι ήθελε νά μάθη τό όνομά σας, του είπα: Κύριε, όμιλείτε πολύ άγροίκως! κύριε, άπαντάτε πολύ κακά εις τήν ευγένειαν με τήν όποιαν προσφέρεται ό νέος οικοδεσπότης. "Ο κύριος αυτός δέν εινε κατεργάρης" εινε ό κύριος Δεβώτ, ό εκατομμυριούχος, ό γενναϊόδωρος. «— "Ο Δεβώτ! άνέκραζεν ό ψυχορραγών, ένφ τὰ θολά μάτιά του έξωγονοϋντο, ό Δεβώτ, ό φίλος μου Δεβώτ! ιδιός του εινε ό πύργος; εύρίσκομαι εις τήν κατοικίαν του Δεβώτ! "Α, πανηγυρίζει τούς γάμους του! ακούς εκεί! θα ύπάγω και έγώ εις τούς γάμους του! βέβαια, βέβαια! ...» Και έλιποθύμησεν από τήν χαράν του.

— Έλιποθύμησεν ή απέθανεν;

— "Ηθελα νά ήμπορώ νά σας εύχαριστήσω αλλά δυστυχώς έλιποθύμησε μόνον.

— Διατείνεται λοιπόν αυτός ό άνθρωπος ότι εινε φίλος μου;... Περιγράψετε μου τον, σας παρακαλώ.

— "Ω, κύριε! ... φαντασθήτε ... αλλά μου φαίνεται, πάρεδρε, πως εινε αυτός όπου έργεται, αυτός εινε νά τος!.. νά τος! "Ο Δεβώτ έφροικίασεν έκ νέου.

Τώ όντι, έφαινετο έξερχόμενον έκ του πύργου, φέρον ένδύματα υπερμέτρως εύρέα, φάσμα τι λιπόσαρκον, πελιδνόν, μονόφθαλμον, σύρων βραδέως τάς ισχνάς και τρεμούσας κνήμας του.

Τό φάσμα έμόρφασε μειδιών, ότε διέκρινε τόν Δεβώτ, και έτεινε πρós αυτόν άμφοτέρας τάς χείρας, ών ήδύνατο καθείς νά μετρήση τὰ όστά, χωρίς νά γινώσκη άνατομίαν.

Πάντες οί μάγειροι, πάντες οί περιεστώτες διέκοψαν τό έργον των. "Ο Δεβώτ ώπισθοδρόμησεν.

— Κύριε! έπέλλισεν.

— Πώς! δέν με άναγνωρίζεις; είπε φωνή τις ώσει βόμβος έντόμου έξελθοϋσα του διαφανούς εκείνου σώματος. Δέν άναγνωρίζεις τόν παλαιόν σου φίλον Λαγκομπέρζ;

— "Ο Λαγκομπέρζ! άνέκραζεν ό Δεβώτ μη τολμών νά έναγκαλισθή τό φάσμα, έκ φόβου μη συντριφή αυτό ώς ύελον' σϋ

εις αυτόν τήν κατάστασιν, σύντροφέ μου; — Φεϋ! άπήντησεν ό ξιφομάχος λυγίζόμενος ώς δόναξ.

— Ξεΐδι φέρετε! άνέκραζεν ό Δεβώτ.

— "Ακούσατ' έμέ, είπε κρυφώς εις τό ώτίον του Δεβώτ ό έπιστάτης, δόσατέ του ξεΐδι, άν ό κύριος Λουβοά έχθρεύεται αυτόν τόν άνθρωπον' αλλά δόσατέ του ζωμόν, άν δέν τόν έχθρεύεσθε σας.

"Ο Λαγκομπέρζ τώ όντι έλιποθύμη' τόν κατέβαλλεν ή θερμότης του ήλιου και ή πείνα, ή φοβερά εκείνη πείνα, ήτις έπέρχεται κατά τήν άνάρρωσιν, μετὰ τόν πυρετόν, τόν προερχόμενον έκ σοβαρών τραυματίων.

ΙΣ'

ΑΛΛΟΙ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ

"Ο Δεβώτ ήγειρε τόν σύντροφόν του εις τάς άγκάλας του και τόν μετέφερεν εις τόν πύργον, τόν εκάθησεν επί έδρας και του έδωκε νά ροφήση ζωμόν έκ δύο βραστών όρνιθων και ένός τετάρτου προβάτου. "Ο Λαγκομπέρζ ήνοιξε τόν μόνον θαμβόν όφθαλμόν του, έξήτησεν όλίγον οϊνον δια νά ήμπορέση νά καταπίη τόν ζωμόν, άνέπνευσεν επανειλημμένως δια νά ροφήση τόν οϊνον και έπειτα, μετὰ έν νεϋμα του Δεβώτ, οί δύο φίλοι απέμειναν μόνοι.

— Καϋμένη Λαγκομπέρζ! είπεν ό Δεβώτ, εις ποίαν κατάστασιν σ' επανευρίσκω!

— Βλέπεις!.. έψιθύρισεν ό Λάζαρος ρίπτων βλέμμα επί τών κατεσκληκότων μελών του.

— Δέν είγες διαρκώς πυρετόν και παραλαλητόν, δέν ειν' έτσι;

— Βέβαια.

— Έννόησες ότι σε μετέφεραν από τήν τάφρον εις τήν αίθουσαν, μίαν ώραίαν αίθουσαν και μεγάλην.

— Αναμφιβόλως, ή αίθουσα ήτο ώραία... αλλά τί με τούτο;

— Επίσης είδες ότι πολύ όλίγον σε έπεριποιήθησιν.

— "Ακούς εκεί άν τό είδα!

— "Ότι σε απέφευγον.

— "Ως νά ήμουν λεπρός.

— "Ότι σε είχαν φυλακισμένον.

— "Όσάν σκυλί λυσσασμένον.

— Έξάίρετα' έσϋ συνήθως σκέπτεσαι τὰ πράγματα, Λαγκομπέρζ' τί έσκέφθης εις αυτόν τήν περίστασιν;

— Τήν αλήθειαν.

— Είπέ μου τήν ιδιικήν σου αλήθειαν, νά σοϋ είπω κ' έγώ τήν ιδιικήν μου.

— Έσκέφθην ότι ό κύριος Λουβοά διέταξε νά με μεταφέρουν έδω.

— Τό έσκέφθης αυτός;.. έξακολούθησε.

— Και ότι με έπεριώριζε κατ' αυτόν τόν τρόπον δια νά μη όμιλήσω.

— Δέν μου είπες τί έσκέφθης, ως πρós τήν περιποίησιν.

— Πρέπει νά σοϋ τό είπω;

— Λέγε το, είμεθα μόνοι.

— Λοιπόν, ένόμισα ότι άφοϋ με είδε πληγωμένον και άχρηστον ό αυθέντης μου

δὲν ἐθεώρησε κακὸν ν' ἀπαλλαγθῆ. Τὰ εἰξεύρω καλὰ αὐτὰ τὰ πράγματα, ἐννοιά σου! δι' αὐτὸ δὲν εἶχα ἐμπιστοσύνην, οὐδ' εἰς τὸ νερὸν ὅπου ἔβαζαν πλησίον μου, δι' αὐτὸ ἐφώναζα 'σὺν ἀητὸς ὅταν ἔβλεπα ἐκείνους τοὺς δύο μαυροφόρους' δι' αὐτὸ τέλος πάντων, δὲν ἐπρόφερα οὐτε μίαν λέξιν, εἰμὴ διὰ νὰ παρακαλέσω τὸν Θεὸν καὶ τὸν προστάτην μου ἅγιον Χριστόφορον, οἱ ὅποιοι μὲ εἰσήκουσαν, ἀφοῦ ὁ κύριος Λουβοῶ ἐφάνη τόσο καλός, ὥστε νὰ μὲ στείλῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς φίλου. Πόσον λυπούμαι, διότι τὸν ὑπόπτεισα!..

Ὁ Δεβὼτ ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Κουτέ! εἶπεν.

— Τί; εἶπεν ὁ Λαγκομπέρζ· μὲ περιπαίζεις;

— Διάβολε! αὐτὴ ἡ οἰκία μόνον ἀπὸ προχθὲς εἶνε ἰδική μου καὶ δὲν εἰξεύρει ἀκόμη ὁ κύριος Λουβοῶ ὅτι τὴν ἠγόρασα.

— Λοιπὸν ὅταν μ' ἐσήκωσαν διὰ νὰ μὲ φέρουν ἐδῶ...

— Τὸ ἔκαμεν ἀπὸ εὐσπλαχνίαν ὁ ἐπιστάτης.

— Ἀλλὰ διατί δὲν μὲ ἐπεριποιήθησαν;

— Διότι εἰς τὸν πυρετὸν σου ὑπῆρξες ἀρκετὰ ἀπερίσκεπτος, ὥστε νὰ προφέρῃς τὸ ὄνομα Λουβοῶ.

— Καταλαμβάνω· ἐφοβήθησαν νὰ μὴ ἐκτεθοῦν.

— Ἦθελα νὰ ἰδῶ τί θὰ ἔκαμνες ἐσὺ!

— Λοιπὸν ὁ κύριος Λουβοῶ, ἀφοῦ κατατῶρθε νὰ μὲν τρυπήσουν τὴν κοιλιάν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του, μὲ ἄφησεν εἰς μίαν τάφρον... ὡς ἂν σκύλον!..

— Καὶ σ' ἐλησμόνησεν.

— Καὶ αὐτός;.. τί γίνεται;

— Αὐτὸς εἶνε εἰς Βερσαλλίας· ἐργάζεται ὅπως πάντοτε. Τὸ τοιοῦτο ἀπαιτεῖ ἐκδίκησιν, δὲν εἶν' ἀλήθεια;

— Διὰ νὰ προφέρω τὴν λέξιν ἐκδίκησιν, φίλτατε Δεβὼτ, περίμενε πρῶτον νὰ δυνηθῶ νὰ στέκωμαι 'στὰ πόδια μου· καὶ νὰ μὴ λέγῃς αὐτὰ τὰ πράγματα σπίτι σου, διότι ἐσὺ δὲν εἰμπορεῖς νὰ παραπονεθῆς, ὡς ἐγὼ δὲν παραποῦμαι διόλου· σ' ἔχω μάρτυρα ὡς πρὸς τοῦτο.

— Ἐγίνες λοιπὸν πολὺ ἀνεκτικός, Λαγκομπέρζ.

— Καλὰ ἐπληρώθης διὰ τὰς ἀναξυρίδας τοῦ κυρίου Ἀρλαί, δὲν εἶν' ἔτσι; εἶπε στεναζὼν ὁ Λαγκομπέρζ ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ. Δὲν εἶνε ἀδικία; δὲν εἰμαι ἐγὼ ὁ παλαιόπώλης, ὁ ὅποιος τὰς ἠγόρασα; Δὲν τὰς ἔφερα ἐγὼ εἰς τὴν ράχιν μου, ἐνῶ ὁ κύριος Λουβοῶ μετρημειωμένως ὡς τραγαλιόπώλης μὲ κατεσκόπευε διὰ νὰ ἰδῆ μήπως ἐξετάσῃ τὰ θυλάκια. Ἄν ἔλαβες ἕνα ἑκατομύριον δι' αὐτὸ, ὅπως λέγουν, πρέπει νὰ φανῆς γενναῖος καὶ νὰ δώτῃς ἑκατὸν χιλιάδας λίθρας καὶ εἰς ἐμέ, ὁ ὅποιος δὲν ἔλαβα παρὰ μίαν σπαθίαν.

Ὁ Δεβὼτ ἤρχισε νὰ γελᾷ βλέπων τὸ θρηνώδες ὄφρος τοῦ φίλου του.

— Ἐχεις λάθος, εἶπεν· τίποτε δὲν μοῦ ἔδωσαν διὰ τὰς ἀναξυρίδας.

— Μπᾶ!...

— Τίποτε, παρὰ ἕνα κομματί χαρτί.

— Τὸ ὅποιον περιεῖχε!...

— Μίαν παραγγελίαν τοῦ βασιλέως διὰ ν' ἀγοράσω ἄλευρα, ὄσπρια, χοιρινόν, κρέας παστόν, βέγγαις, καὶ πτύα διὰ σάψιμον.

— Εὐτυχισμένε Δεβὼτ!

— Τί τὰ θέλεις!... ἰδικόν σου εἶνε τὸ σφάλμα. Ἐσὺ εἶσαι ἄνθρωπος τῶν ὄπλων· εἶδες ποτὲ κανένα νὰ ὀραθῆται σκοῦδα μὲ τὴν ἄκρη τοῦ σπαθίου του;... Ἐξικινῆσαμεν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸ αὐτὸ σημεῖον χωρὶς πεντάρα, ἐσὺ εἶχες ἕνα σπαθί, ἐγὼ ἕνα σακκί. Εἰς τὸ σακκί μέσα ἤρχισα νὰ βάζω τὸ ψωμί ὅπου μοῦ ἔδιδαν στὸν δρόμον, κατόπιν ἀφοῦ εὗρηκα θέσιν, ἔχωσα μέσα ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ ἐνδύματα τῶν αὐθεντῶν μου...

— Τὰς ἀναξυρίδας τοῦ ἀρχιεπισκόπου, εἶπε θλιβερῶς ὁ Λαγκομπέρζ.

— Ἀκριβῶς. Τέλος αὐτὴ ἡ μικρὰ ἐκδούλευσις μ' ἔκαμε νὰ φανῶ εὐάρεστος πρὸς τὸν κύριον Λουβοῶ· μοῦ ἔδωσε τὴν παραγγελίαν καὶ τότε εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν ἐτρέψωσα μέσα εἰς τὸ σακκί πέντε ἑκατομύρια ἄλευρα, δέκα χιλιάδας βώδια, δέκα χιλιάδας τόνους παξιμάδι, πέντε χιλιάδας τόνους τυρί, πενήντα χιλιάδας ἐργαλεῖα σκαπανέων.

— Τί διαβολουμένο σακκί!... Δεβὼτ, πῶς κατῶρθες νὰ εὕρῃς ἕνα τέτοιο.

— Τίποτε εὐκολώτερον, δὲν πρόκειται παρὰ νὰ ξαναγυρίσῃς τὸν πάτον, νὰ τὸν κάμῃς στερεόν διὰ νὰ μὴ πίπτῃ τίποτε ἀπὸ μέσα. Καταλαμβάνεις, Λαγκομπέρζ, ἔπειτα ἀπὸ τὸ στίβαγμα τόσοσπραγμάτων ἐκεῖ μέσα, πάντοτε ἀπομένει ἕνα κατακάθισμα. Εὐσε το αὐτὸ, φίλε μου· σύναξέ το ἐπιμελῶς, ζύσε τὸ ἀλεύρι, τὸ λαρδί, τὸ λίπος, τὰ τρίμματα καὶ θὰ κάμῃς χρυσάφι. Δὲν εἶνε μικρὴ δουλειά. Ἄν δὲν ἔχῃς παρὰ τὸ σπαθί σου, δὲν ἠμπορεῖς νὰ ζύσης καλά· εἶνε πολὺ λεπτόν. Ἐπειτα ἔχεις τὸ σπαθί, ἀλλὰ δὲν εἶχες τὸ σακκί.

— ὦ! ἐψιθύρισε μετὰ λύπης ὁ Λαγκομπέρζ κατὰπληκτος ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ, ἐγὼ ἀσώτευσά τὴν ζωήν μου.

— Ἄκουσε, εἶπεν ὁ Δεβὼτ συγκινηθεὶς ὡπωςοῦν καὶ αἰσθανθεὶς οἶκτον· εἶνε ἀκόμη καιρός. Γνωρίζεις ν' ἀναγινώσκῃς καὶ νὰ γράφῃς;

— Ὀλίγον τι.

— Θέλεις νὰ γείνης ὑπάλληλός μου;

Ὁ Λαγκομπέρζ ἐχάρη, ἀλλ' ἡ χαρὰ του ἔμετριάσθη ὑπὸ κινήματος ἀλαζονίας.

— Δὲν ἠξεύρω νὰ ζῶ καλά, ἀπήντησεν· τὸ σπαθί μου εἶνε πολὺ λεπτόν.

— Εἶσαι ἀνόητος καὶ θ' ἀποθάνῃς εἰς τὴν ψάθα, χωρὶς κανεὶς νὰ σὲ λυπηθῆ, θ' ἀποθάνῃς τῆς πείνας. Μήπως νομίζεις, κουτέ, ὅτι ἐγὼ σὲ ὑποθέτω ἰκανὸν νὰ πλουτίσῃς μὲ τὴν ἐξυπνάδα σου; Μὴ νομίζῃς ὅτι ἔχω ἀνάγκην τοῦ κονδυλίου σου ἢ τῆς ἀριθμητικῆς σου; Ἐσὺ δὲν ἔχεις παρὰ ἕνα σπαθί καὶ αὐτοῦ ἔχω ἀνάγκην τώρα ὅπου ἀποτεινομαι εἰς σέ.

— Ἐξηγήσου τότε σαφέστερον, εἶπεν ὁ Λαγκομπέρζ τεταπεινωμένος ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς ἀπέναντι τοῦ ἡμιθέου ἐκείνου, τοῦ πλήρους χρυσοῦ καὶ ὑγείας.

— Ἴδου· ἐνουμφεύθην καὶ ἡ γυνή μου εἶνε ὠραιοτάτη· τὴν λατρεύω. Δὲν εἶχε καθόλου περιουσίαν. Ἦδυνάμην νὰ νουμφευθῶ μίαν πλουσίαν νέαν· ἀλλὰ τὴν ἀγαπῶ. Ἐπειτα ἐγὼ ἔχω περιουσίαν διὰ δύο. Ἐκτὸς τούτου, ἡ σύζυγός μου εἶνε πολὺ ἐξυπνος καὶ θὰ μοῦ φανῆ πολὺ χρήσιμος εἰς τὰς ὑποθέσεις μου. Πολλοὶ τὴν ἐτριγυρίζουν καὶ πολλοὶ θὰ τὴν τριγυρίζουν εἰς τὸ μέλλον· ἐγὼ ἔχω νὰ κυττάξω τὰ βιβλία μου, ἔχω νὰ κάμω τὰς ἀγοράς μου· ἔχω νὰ φυλάξω τὸ ταμεῖόν μου· ποῖος εἰξεύρει; ἠμπορεῖ νὰ λάβω παραγγελίας καὶ ν' ἀπουσιάσω.

— Λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ Λαγκομπέρζ.

— Λοιπὸν, ἀφοῦ σὺ θὰ εἶσαι ὁ ὑπάλληλός μου θὰ ἐπαγρυπνεῖς τὴν σύζυγόν μου. Θὰ ἔχῃς ἀντὶ κονδύλι ἕνα μακρὸ σπαθί. Ὑπάλληλος, δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος λέξις. Ἐπρεπε νὰ εἰπῶ ὑπασπιστής. Ὅσον περισσότερον σὲ κυττάξω, τόσοσπρα καλλίτερον σ' εὐρίσκω διὰ ὑπασπιστήν. Ἐπεσαν τὰ μαλλιά σου, ἡ εὐμορφία σου λείπει· καμμίαν λοιπὸν ὑπόψιν δὲν θὰ ἔχω ἐκ μέρους σου. Διὰ τοὺς ἄλλους δὲ θὰ εἶσαι φοβερός· σοῦ λείπει τὸ ἕνα μᾶτι, τὸ ἄλλο εἶνε ἄγριον... τὰ κινήματά σου ἀπειλητικά... διὰ φόβητρον δὲν ἠμπορῶ νὰ εὕρω καταλληλότερον. Καὶ ἂν ἐβαρύνθῃς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κυρίου Λουβοῶ, ἔλα ν' ἀναλάβῃς ὑπηρεσίαν εἰς ἐμέ· δὲν θὰ μετανοήσῃς.

— Δὲν λέγω ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Λαγκομπέρζ ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον τεταπεινωμένος, ἀλλὰ...

— Ἄλλὰ τί;...

— Ὁ κύριος Λουβοῶ δὲν θὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν μου τόσοσπρα εὐκολα· μ' ἔχει ἀνάγκην.

— Ἀπατάσαι· ἀφότου ἔπεσες στὸ στρῶμα κύτταξέ ἂν ἐφρόντισε διόλου διὰ σέ. Σὲ θεωρεῖ νεκρὸν καὶ ἐπιθυμεῖ τὸν θάνατόν σου· ἂν δὲν σ' ἀφίνη αὐτός, ἄφησέ τον ἐσὺ.

— Ἄ! καὶ νομίζεις ὅτι ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ θραύσῃ ἔτσι τὴν ἄλυσσον, μὲ τὴν ὀποιάν τὸν ἔχει δεμένον τοιοῦτος αὐθέντης;

— Θὰ ἰδῆς ὅταν σχηματίσω τὴν περιουσίαν ὅπου θέλω, ἂν θὰ ἀπελευθερωθῶ ἐγὼ ἢ ὄχι. Νὰ κλέψῃ κανεὶς εἰς τὴν ἀρχήν, ἔστω, ἀλλὰ πρέπει ἐπὶ τέλος νὰ γίνῃ τίμιος ἄνθρωπος, ὅταν δὲν ἔχη πλέον ἀνάγκην. Καὶ πάλιν σοῦ λέγω, σκέψου, ἔτασε τοὺς νεφρούς, ὡς λέγει ὁ προφητᾶναξ Δαυὶδ, μέτρησε τὰ κόκκαλα τῶν κνημῶν σου καὶ γείνου ὁ ὑπασπιστής τῆς συζύγου μου.

— Ὅχι, σοῦ λέγω, ὄχι. Ἄμα θεραπευθῶ θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν αὐθέντην μου, ὅσον σκληρὸς καὶ ἂν εἶνε.

— Δὲν ἔχεις λοιπὸν ὑπερηφάνειαν; θέλεις νὰ σὲ περιφρανοῦν, ἐσέ, ἕνα πολεμιστὴν τόσοσπρα διακεκριμένον!..

— Δὲν ἔχω πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερηφανεύωμαι· ἔπεσεν ἡ μύτη μου!

— Τί λέγεις; τὸ πρόσωπόν σου κοκκινίζει, φαίνεται καταλυπημένος.

— Τόσπον καταλυπημένος, ὥστε κοντεύω νὰ σκάσω. Ἄκουσε, Δεβὼτ· κάμε

με νὰ συνέλθω, νὰ σταθῶ ἐκ νέου 'στὰ πό-
διά μου' γέμισε τὸ στομάχι μου ἀπὸ ζω-
μούς, ἀπὸ πλακοῦντας, ἀπὸ ὀρνίθια, ρίψε
μέσα μου, ὡς νὰ ἤμουν τὸ περίφημον σακ-
κί σου. Ἀπόδωσε τὴν δύναμιν τῶν χειρῶν
μου, τοὺς μυῶνας τῶν ποδῶν μου, πρέπει
νὰ ικανοποιήσω τὴν τιμὴν μου, διότι ἠ-
τιμάσθην καὶ ἂν ὁ αὐθέντης μου μὲ ἀ-
παρῆται· ἕνας μαθητὴς μὲ κατέβαλεν!

Καὶ εἰπὼν τοὺς λόγους τούτους ὁ Λαγ-
κομπέρζ ἀφῆκε νὰ ἐκφύγη τοῦ μόνου ὀ-
φθαλμοῦ του ρεῖθρον πικρῶν δακρῶν.

— Γρήγορα! φέρετ' ἕνα ἄλλον ζωμόν!
ἀνέκραξεν ὁ Δεβῶτ· διὰ νὰ κλαίῃ ὁ Λαγ-
κομπέρζ θὰ εἶπῃ πῶς ὁ χαρακτήρ του πολὺ
ἐμαλάκωσεν...

Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξετελέσθη κομισθέν-
των τῶν ἐν βίᾳ δέκα ταῦτοχρόνως λοπα-
δίων πλήρων ζωμοῦ. Ὁ σκελετώδης ἀνὴρ
ἔπιεν, ἀπέμαξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπε
μετὰ κοχλαζούσης ὀργῆς:

— Μετὰ ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἠμπορῶ νὰ
περιπατῶ. Τώρα εἶμαι ἀδύνατος, ἀλλὰ
τότε θὰ περιπατῶ καλλίτερα σὺ ἔχεις
χρήματα, θὰ μοῦ δώσης; θ' ἀγοράσω ἕνα
ἵππον, δέκα ἵππους, τριάντα, ἐν ἀνάγκῃ...

— Αἶ! εἶπεν ὁ Δεβῶτ πτοηθεὶς διὰ τὸ
βαλάντιόν του· πρόσεχε καὶ εἰς τὴν ἀνάρ-
ρωσίν σου!

— Καὶ ἐπειδὴ ὁ κόσμος ἔχει ἕνα ἄκρον,
θὰ ὑπάγω εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κόσμου.

— Πρόσεχε! ὁ κόσμος ἔχει δύο ἄκρα.

— Θὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὰ δύο. Θὰ ὑ-
πάγω εἰς τὴν κόλασιν, ἕως νὰ ἐπανεύρω
ἐκεῖνον τὸν ἄχρειον...

— Ποῖον; ἠρώτησεν ὁ Δεβῶτ.

— Καὶ τὸ ὄνομά του ἂν σοῦ εἰπῶ, δὲν
θὰ καταλάβεις τίποτε· δὲν τὸν γνωρίζεις.
Μάθε μόνον ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁποῦ μοῦ ἔ-
καμε τοῦτο.

Καὶ ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Δεβῶτ τὴν ἐ-
ρυθρὰν ἀκόμη ὀπὴν τῆς πληγῆς, ἣν ἡ φύ-
σις εἶχε μόλις ἐπουλώσει, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ
ὀστεώδους στήθους του.

— Δι' ἕνα μαθητὴν, τὸ κτύπημα εἶνε
ἐξαιρετόν, εἶπεν ὁ Δεβῶτ· τί θὰ σοῦ συν-
έβαιεν ἂν εἶχες νὰ κάμης μ' ἕνα δάσκα-
λον!

— Ἀχρεῖτε Βελαίρ! ἐγρύλλισεν ὁ Λαγ-
κομπέρζ.

Εἶτα ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν φίλον του:

— Ὁ ἀχρεῖος, εἶπε, ποτὲ δὲν ἔμαθε
πῶς ν' ἀποκρούῃ μίαν τετάρτην καὶ ν' ἀν-
τιξίφει.

— Τὰ μαθήματά σου λοιπὸν δὲν ἦσαν
καλά;

— Ἦσαν καὶ πάρα πολὺ καλὰ διὰ τὸν
σκοπὸν ὁποῦ εἶχεν· ἐκεῖνος ὁποῦ ἤθελε
νὰ φονεύσῃ δὲν ἤξευρε τόσα ὅσ' αὐτός.

— Ἄ! ἤθελε νὰ φονεύσῃ κανένα;

— Ναί, τὸν μνηστῆρα τῆς ἐρωμένης
του.

— Ἐξαιρετὰ! ἀλλὰ τότε τρέχει μεγάλ-
λον κίνδυνον αὐτὸς ὁ καυμένος ὁ μνηστῆρ,
ἀνέκραξε γελῶν ὁ μνηστῆρ· ἂν ὁ μαθη-
τῆς σου τοῦ κάμη καμμίαν τρύπαν εἰς τὴν
κοιλίαν ὅπως σοῦ ἔκαμε καὶ ἐσέ, τότε πά-
γει 'στὰ χαμένα ὁ γάμος· πρέπει ν' ἀκρι-

βοπληρώσης δι' αὐτὰ τὰ μαθήματα, φίλ-
τατε Λαγκομπέρζ.

— Θὰ τὰ πληρώσῃ.

Εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς συνδιαλέξεως
εὐρίσκοντο, ὅτε ὁ ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ
πύργου φρουρῶν ἀφῆκεν ὄξυν συριγμόν.

— Ἴδου ἡ Βιολέττα! ἀνέκραξεν ὁ Δε-
βῶτ.

— Ποία εἶνε αὕτη ἡ Βιολέττα; ἠρώ-
τησεν ὁ Λαγκομπέρζ, ὅστις ἀνεσκήρτησεν
ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦτο.

— Εἶνε ἡ σύζυγός μου.

Ἡ σύζυγός σου λέγεται Βιολέττα;

— Ναί.

— Μήπως κατὰ τύχην ἐκατοικοῦσεν
εἰς Παρισίους;

— Ναί.

— Εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Σιδηροπαλειῶν;

— Ναί· μήπως τὴν γνωρίζεις;

— Ὡ!

Ὁ Δεβῶτ ὤρμησεν ἐκτὸς τῆς γεφύρας
διὰ ν' ἀποστείλῃ συνοδίαν πρὸς τὴν σύζυ-
γόν του. Ὁ ἐπιστάτης τὸν ἀναίχέτισεν.

— Δὲν εἶνε ἡ κυρία Δεβῶτ ὁποῦ ἔρχε-
ται, εἶπεν, εἶνε ἕνα σύνταγμα ἵππικῶν.

— Τί ἀτυχία! εἶπεν ὁ Δεβῶτ.

— Τόσον μεγαλειτέρα ἀτυχία, προσέ-
θηκεν ὁ ἐπιστάτης, ὅσον ὁποῦ τὸ γεῦμα
εἶνε ἔτοιμον καὶ ὁ σκοπὸς ἀναγγέλλει ὅτι
εὐρίσκονταί εἰς τὸν δρόμον οἱ συνδαιτυ-
μόνες σας.

— Ἡμποροῦμεν νὰ φυλάξωμεν τὰ φα-
γητὰ ζεστά ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ κυρία. Ἄλλ'
ἄς ἔλθῃ τέλος πάντων, Θεέ μου! ἄς
ἔλθῃ!

Κατ' ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν ἠκούσθη
ἦχος σαλπίγγων, τριάκοντα δὲ περίπου
ἵππεῖς εἰσῆλθον καλπάζοντες εἰς τὸ χω-
ρίον, ἐκδηλοῦντες διὰ κραυγῶν καὶ ἠχη-
ρῶν γελῶτων τὸν θαυμασμόν, εἰς ὃν ἐκί-
νει αὐτοὺς ἡ διὰ τῶν μυκτῆρων των εἰς-
δύουσα κνίσσα τῶν φαγητῶν. Ἀληθῶς
εἶπεν ὅλον τὸ χωρίον εὐωδιάζεν ἐκ τῆς
ὀσμῆς τῶν ὀπτῶν κρεάτων καὶ τοῦ ἀρώ-
ματος τῶν καρυκευμάτων. Εἰς σηματοφό-
ρος μετὰ τινῶν ἵππέων ἔφθασε κατόπιν
καὶ βλέπων τοὺς σαλπικτὰς κεχηρότας
πρὸ τῆς γαστρονομικῆς προπαρασκευῆς,
διέταξε τοὺς ἀνδρας του νὰ σταματήσωσιν.

Ἦσαν ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ καὶ οἱ σαλ-
πιγκταὶ τῶν ἐρίππων σωματοφυλάκων,
ὧν ὁκτὼ ἴλαι, ἐν πυκνῇ φάλαγγι, ἤρχοντο
διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Βαλενσιέννης, συνοδεύου-
σαι ἀμαξάν ἐπιμελῶς κεκλεισμένην καὶ
συρομένην ὑπὸ ἑξ ἵππων. Ἐν ριπῇ ὀφθαλ-
μοῦ τὸ Οὐδάρδ κατακλύσθη. Στίφος νεα-
ρῶν ἀξιοματικῶν ἔδραμεν εἰς τὰς οἰκίας,
ὡς μέλισσαι εἰς τὴν κυψέλην· πλείους
τῶν τριάκοντα εἰσώρμησαν εἰς τὸν πύρ-
γον, ὅπου συνήντησαν τὸν Δεβῶτ ὁπο-
σοῦν τετρακαμμένον ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶσων ἐνό-
πλων ἀνδρῶν.

Οἱ σωματοφύλακες, διοικούμενοι παρ'
ἐνὸς ἀντιστρατήγου, ἦσαν ἐν τῶν ἐκλεκτῶν
στρατιωτικῶν σωμάτων, ἀποτελούμενον ἐξ
εὐπατριδῶν, ἀνηκόντων εἰς τὴν καθαρωτά-
την γαλλικὴν καὶ σκωτικὴν εὐγένειαν.
Ἄλλ' οἱ εὐπατρίδαι πάσης χώρας πεινώ-
σιν ὅταν διανύσωσιν ἑφίπποι δέκα ὠρῶν

διάστημα, οἱ δὲ σωματοφύλακες εἶχον
διανύσει διάστημα δώδεκα ὠρῶν, χωρὶς νὰ
γευματίσωσιν.

Ἐβσωμός τις ταγματάρχης, ἀφοῦ ἔλαβε
διαταγὰς ἀπὸ τοῦ ἀτομον, τὸ ὁποῖον δὲν
ἐφαίνετο, τόσον ἦτο βεβουθισμένον ἐντὸς
τῆς ἀμαξῆς, ἣν προανεφέραμεν, εἰσῆλθεν
εἰς τὸν πύργον καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς
τὸν Δεβῶτ, ὅστις ἐχαιρέτιζεν αὐτὸν εὐσε-
βάστως:

— Κύριε, τῷ εἶπεν, ὁ κύριος δούξ τῆς
Βανδώμης, παρ' οὗ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ
διοικώμεθα, μ' ἐπεφόρτισε νὰ σὰς εὐχαρι-
στήσω διὰ τὴν φιλόφροναν πρόνοιάν σας.

— Πῶς! ὁ κύριος δούξ τῆς Βανδώμης
εἶνε ἐκεῖ μέσα;... ἐψιθύρυσεν ὁ Δεβῶτ.

— Αὐτὸς μάλιστα, κύριε, ἐπιθυμεῖ δὲ
νὰ μὴ λάβετε τὸν κόπον νὰ προετοιμάσετε
τὸ τραπέζι ἐντὸς τοῦ οἴκου σας.

— Νὰ προετοιμάσω τὸ τραπέζι;...
εἶπεν ὁ Δεβῶτ, χωρὶς νὰ ἐννοῇ.

— Μάλιστα· ὁ κύριος δούξ θὰ γευμα-
τίσῃ ἐντὸς τῆς ἀμαξῆς του· οἱ ὑπηρεταὶ
του θὰ τοῦ φέρουν ἐκεῖ τὸ κρασί, τὸ ὁποῖον
προσδιορίζετε δι' αὐτόν, ὁμοῦ μὲ μερικὰ
φαγητὰ, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκλέξουν. Οἱ κύριοι
ἀξιωματικοὶ θὰ φάγουν ὄρθιοι, στρατιω-
τικῷ τῷ τρόπῳ, τὸ ἐξαιρετόν γεῦμα, τὸ
ὁποῖον εἶχετε τὴν εὐγένειαν νὰ προετοι-
μάσετε, καὶ τοῦ ὁποῖου τὴν μυρωδιὰν ἠ-
σθανόμεθα μίαν λεύγαν μακράν. Ἐντὸς
ἡμισείας ὥρας θὰ τελειώσωμεν· δὲν ἠμ-
ποροῦμεν νὰ καθήσωμεν εἰς τὸ τραπέζι,
διότι ἡ πορεία μας εἶνε κατεπίγουσα.
Εἶνε φανερόν, κύριε, ὅτι ἔχετε γινῶσιν τῶν
μυστικῶν τοῦ Κράτους, διότι ἐγνωρίζετε
τὴν διάβασίν μας ἀπὸ τὸ Οὐδάρδ, ἐνῶ ἡ-
μεῖς τὴν πρῶιαν δὲν τὸ ἐγνωρίζαμεν κα-
θόλου. Λοιπὸν σὰς εὐχαριστοῦμεν τὰ μέ-
γιστα, κύριε· ἂν θέλετε νὰ πῶμεν μαζὶ
ἕνα κρασί, θὰ μὰς κάμετε πολλὴν τιμὴν
καὶ εὐχαρίστησιν.

Ἔπεται συνέχεια.

FORTUNÉ BOISGOBEY

ΤΟ ΚΟΜΜΕΝΟ ΧΕΡΙ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

[Συνέχεια]

— Ἀδιάφορο ὅμως, ἐπανελάβεν ὁ θυ-
ρωρός. Ἄν ἀκούσω νὰ λὲν ᾄγῃ τέτοιο πρό-
σωπο, θὰ κάνετε καλὰ, κύριε, νὰ μοῦ δώ-
σετε τὴν διεύθυνσίν σας· σὲ εὐχαριστῶ
πολὺ ἂν ἠμπορέσω νὰ σὰς δώσω πληροφο-
ρίας. Καὶ ἂν καμμιά φορὰ πάλι ἔχετε ἀ-
νάγκην νὰ μάθετε τίποτε γιὰ τὴν γειτο-
νιά μας, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ βρῆτε πειὸ κα-
τάλληλον. Ξεύρω ὅλον τὸν κόσμον.

— Εὐχαριστῶ. Θὰ ξαναπεράσω, ἀφοῦ
λάβω πληροφορίας γι' αὐτὴν τὴν κυρίαν
Σερζάν. Σήμερα τὸ καθαυτὸ δὲν ἐζητοῦσα
αὐτήν. Ἦθελα νὰ μάθω ποῦ κάθεται μιὰ
καλὴ γυναῖκα, ὁδὸς Καρδινέ... ἀλλὰ δὲν
ἔξέρω τὸν ἀριθμὸν.

— Χχοῦμ! Καὶ νὰ δῆς ποῦ εἶνε με-
γάλη ἡ ὁδὸς Καρδινέ.

Και γώ ούτε τ'ονομά της ξέρω ούτε τὸν ἀριθμὸ πού κἀθεταί. Ἐξέρω μόνον πῶς εἶνε θυρωρὸς καὶ μάμμη ἐνὸς παιδιοῦ ἕως δώδεκα χρονῶν, πού εἶνε εἰς ἓνα Τραπεζίτη καὶ τὸ λένε Γῶγο.

— Γῶγο! τὸν ξέρω τὸν *τσακίραρο*. Εἶνε ἔξυπνος ἴσ' ἂν καμπούρης μὰ ἀγαπᾷ πολὺ νὰ τριγυρνᾷ στοὺς δρόμους καὶ ἔχει κᾶτι φερσίματα πού δὲν μοῦ πολυαρέσουν. Δὲν θὰ παραξενευτῶ ἂν τὸ δῶ νὰ τελειώσῃ κακά. Ὁ Γῶγος εἶνε τὸ γγονάκι τῆς κυρᾶ Πιριάκ πού εἶνε θυρωρὸς στὸ 159.... δὲν εἶνε μακρὺ τὸ σπίτι. Θὰ στρῆψτε δεξιὰ τὴν γωνιά, τὸ μπουλῶρ Μαζέριμπ, κ' ἔπειτα θὰ γυρίστε ἀριστερά.

— Ἀφοῦ μοῦ ἴπατε τὸν ἀριθμὸ εἶνε εὐκολο. Μὰ τί εἶνε ὅμως αὐτὴ ἡ κυρᾶ Πιριάκ.

— Θυρωρὸς.

— Ναί, μὰ ἔχει καλὴ φήμη; Κᾶποιος μοῦ τὴν ἐσύστησε καὶ ἤθελα νὰ λάβω πληροφορίας πρὶν....

— ὦ! ἔννοια σας, ἔμπορεῖτε νὰ χεγετε ὅλη τὴν ἐμπιστοσύνη. Ἡ κυρᾶ Πιριάκ εἶνε κατὰ πῶς πρέπει, ἀξία γυναίκα. Ἐγνώρισα τὸ γυιό της πού ἔκανε στοὺς Ζουάθους πρὶν νὰ πάῃ στὴν Τράπεζα ἄνθρωπος ἀξίος. Μὰ καὶ ἡ γρηὰ δὲν πάει πίσω. Δουλεύει ἴσ' ἂν σκυλιὸ στὴν ἡλικία πού εἶνε, γιὰ νὰ μαζεύῃ χρήματα γι' αὐτὸν τὸν δαίμονα τὸν Γῶγο. Καὶ σπλαγγχνική! Δὲν εἶνε πλούσια, μὰ κάθε μέρα δίνει στοὺς φτωχοὺς. Μὰ εἶνε ὅμως καὶ περήφανη ὡς πριγκιπέσσα.

— Ἀλήθεια; ἠρώτησεν ἑκπληκτὸς ὁ Μαξίμος.

— Ναί, δὲν μιλεῖ κᾶν μὲ τοὺς γειτόνους, καὶ βλέπω μένει μὲς τῆς μαγειρίσσης! Διάβολο! καθέννας τὸ καταλαβάνει. Ἦτανε, φαίνεται, πλούσια κ' αὐτὴ στὸν καιρὸ της. Ὁ ἄνδρας της τῆς τάφαγε ὅλα. Καὶ μεταξύ μας τώρα, κύριε, ἂν θέλετε νὰ τῆς προσφέρετε θέσι σὲ σπίτι δὲν θὰ δεχθῆ.

— Καὶ ὅμως εἶνε θυρωρὸς.

— Δὲν εἶνε τὸ ἴδιο. Ὁ θυρωρὸς δὲν εἶνε ὑπέρτης, εἶπε λαμβάνων ὕψος προσβληθείσης ἀξιοπρεπείας, προξενήσαν εἰς τὸν Μαξίμον μειδιάμα.

— Ἀλήθεια δὲν τὸ σκέφθηκα. Ἐπειτα δὲν πρόκειται νὰ τῆς δώσω θέσιν. Ἐρχομαι νὰ δῶ τὴν κυρᾶ Πιριάκ καὶ νὰ μιλήσω γιὰ τὸν ἕγγονό της.

— Θὰ εὐχαριστηθῆ πολὺ, γιὰ τὴν ἀγαπᾷ ἴσ' ἂν τὰ μάτια της. Θέλετε, κύριε, νὰ σᾶς συνοδεύσω ἴσα μὲ τὴν ὁδὸ Καρδινέ;

— Ὅχι, δὲν πειράζει. Εὐχαριστῶ πολὺ· φεύγω γιὰ τὴν ἀργησα θὰ ξαναϊδοθούμε ὅμως, ἐλπίζω.

— Θὰ μὲ βρῆτε, κύριε, πάντα στὴ θέσι μου, καὶ μείνετε ἡσυχος, γιὰ τὴν πληροφορίαν γιὰ τὴν κυρᾶν Σερζάν.

Ὁ Μαξίμος ἦν ἤδη μακρᾶν. Ἐπεθύμει νὰ σκεφθῆ κατὰ μόνος διὰ τὰς πληροφορίας, ἄς πρὸ μικροῦ ἔλαβεν. Δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι ἡ κυρᾶ τοῦ σκέτιν τὸν ἐπεριέπαιζε, πληροφοροῦσασα αὐτὸν ὅτι κατῴκει τὸ περικαλλῆς μέγαρον τῆς ὁδοῦ Ζουφροά,

ἠγνῶει ὅμως καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ τοιοῦτου μυστηρίου.

Ἡρώτα δ' ἑαυτὸν ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ, ἄμα τῇ λήξει τῆς ὀρθοσίσης προθεσμίας, νὰ κτυπήσῃ θύραν τόσῳ καλῶς φυλασσομένην ὑπὸ αἰνιγματώδους προσώπου.

— Ὅσῳ σκέπτομαι, τόσῳ χάνομαι εἰς τὸν λαβύρινθον ἔλεγεν.

Ἡ μελαγχροινὴ μοῦ τὴν ἔφτειασε καλὰ! Ἐκαλοκύνταζε τὴν καρδιάν μου ἢ τὴν τσέπην μου; οὔτε τὸ ἓνα οὔτε τὸ ἄλλο, ἀφοῦ μ' ἄφησεν ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς περιστάσεως.

Γιὰ τὴν ὅμως μ' ἔφερε ἐμπρὸς σὲ σπίτι πού δὲν εἶνε δικό της, ἀφοῦ δὲν τὴν γνωρίζουν σ' αὐτὴ τῇ γειτονίᾳ; Καὶ ὅμως ἐμπῆκα μέσα, εἶχε τὸ κλειδί· ὅτι καὶ ἂν λείει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μὲ τῆς κόκκινωνιαις μουστάκις θὰ ξέρει τί εἶνε ἡ κυρᾶ Σερζάν.

Ἐφῆρθηκα ἀσχημα πού δὲν ἐπέμεινα περισσότερο. Ἴσως ὅμως ἦτανε καλλίτερα νὰ περιμένω τὴν προθεσίαν πού μοῦ δῶκε· θὰ ἔχει σπουδαίους λόγους γιὰ νὰ μὴ μωραεῖ νὰ μὲ δεχθῆ πρὶν περάσουν δεκαπέντε μέρας. Κανεὶς σύζυγος, βέβαια. Κανεὶς σύζυγος πού τὴν ἐπαγρυπνεῖ καὶ ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ τὸρα γρήγορα.

Θὰ κατέστρεψα τὴν ὑπόθεσιν μὲ τὴν σημερινή μου ἀνοησία. Καὶ ποῖος ξέρει ἂν δὲν ἦτανε κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὰ παραθυρόφυλλα; Πόσον γελοῖος θὰ τῆς φάνηκα ἂν μὲ εἶδε.

Μπᾶ! δὲν βαρύνεσαι, γιὰ τόσῳ μικρὸ πρᾶγμα. Θὰ ξαναἴθω. Καὶ ὡς τότες θὰ παρακαλέσω τὸν φίλο μου Γῶγο νὰ ζητήσῃ πληροφορίας. Θὰ τὸν παρακαλέσω μάλιστα νὰ ἐπαγρυπνῆ ἐδῶ στὸ σπίτι, τῆς ὥρας πού δὲν ἔχει δουλειά, καὶ εἶνε πολυλαίς, καθὼς μοῦ εἶπεν ὁ θυρωρὸς.

Ταῦτα σκεπτόμενος ὁ Μαξίμος ἔφθασεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὁδοῦ Καρδινέ, καὶ ἐπρόσεχε νὰ εὕρῃ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἐζήτη.

Τὸν εὗρεν εὐκόλως, διότι ἦτο πλησίον τοῦ μπουλῶρ Μαλέριμπ. Ἦτο παλαιὰ οἰκία, κατοικοῦμένη ὀλόκληρος ἀπὸ ἐργάτας, μὲ μίαν μόνην ἐλεεινὴν εἴσοδον.

— Ἄν ἡ κόμησσα Γιάλτα, ἔρχεται κάποτε νὰ βλέπῃ τοὺς προστατευομένους της, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ κυρίου Δορζέρ, βέβαια θὰ εἶνε πολὺ ἀλλόκοτη γυναίκα. Μοῦ φαίνεται ὅμως πῶς ποτὲ δὲν ἐπάτησεν ἐδῶ τὸ πόδι της.

Τὸ θυρωρεῖον εἰς τοιοῦτον οἶκημα εἶνε βεβαίως φωλεὰ κυνῶν.

Εἰσῆλθεν ὅμως καὶ ἐβάδισε θαρραλέως πρὸς σκοτεινὸν τινα διάδρομον, οὐτινος οἱ τοῖχοι ἀνέδιδον ὕγρασιαν.

Εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς εἰσόδου εὗρε θύραν ὑαλόφρακτον, τὴν ὁποίαν ἐκτύπησεν.

Οὐδεὶς ἀπεκρίθη· ἠκούσθησαν ὅμως φωναὶ καὶ μετακινήσεις. Ὁ θόρυβος σχεδὸν ἀμέσως ἔπαυσε, καὶ κεφαλὴ γυναικὸς ἐπεφάνη ὀπισθεν τῆς ὑαλοφράκτου θύρας.

Ὁ Μαξίμος δὲν ἐπεθύμει νὰ συνδιαλεχθῆ ὀπισθεν ἐμποδίου καὶ ἔστρεψε τὸ κομβίον τῆς θύρας ἵνα εἰσέλθῃ.

— Τί ζητεῖτε, κύριε; ἠρώτησεν ἡ γυναικὴ τεθεῖσα πρὸ αὐτοῦ ὅπως τῷ φράξῃ τὴν εἴσοδον.

— Ἦθελα νὰ ὁμιλήσω εἰς τὴν κυρᾶ Πιριάκ.

— Εἶμ' ἐγώ, κύριε. Ἐρχεσθε βέβαια ἀπὸ μέρος τοῦ κυρίου Βερμέλ διὰ μερικὰ ἀνθη, τὰ ὅποια ὑπεσχέθηεν νὰ τοῦ στείλω σήμερον τὸ πρωί.

— Ὅχι, κυρία, δὲν γνωρίζω τὸν κύριον Βερμέλ.

— Τότε, σᾶς παρακαλῶ, πρὸς τίνα ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ;

Ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι καὶ ἡ ὁμιλία τῆς ἐξέπληξαν τὸν Μαξίμον, ἀναγκασθέντα νὰ τὴν ἐξετάζῃ περιέργως.

Ἦτο γυνὴ ὑψηλοῦ ἀναστήματος, μικρὰ κεκυφύα ἐκ τῆς ἡλικίας, ἀλλὰ διατηροῦσα τὴν νεότητα εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ της. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν λευκὴν κόμην της. Εἶχε ζωηροὺς ὀφθαλμούς, χρῶμα ἐλαφρῶς ζωηρόν, καὶ εὐκόλως ἐμάντευέ τις ὅτι ἦτο ἄλλοτε ὠραία.

Ἀπλούστατα, ἀλλὰ καθαρῶτατα ἐνδεδυμένη, οὐδέποτε ἤθελέ τις τὴν ἐκλάβει ὡς θυρωρὸν.

— Εἶμαι ὁ ἀνεψιὸς τοῦ κυρίου Δορζέρ, Τραπεζίτου, ὁδὸς Σουρέζνη, ἀπεκρίθη ὁ Μαξίμος, ἐν ἀμηχανίᾳ εὐρισκόμενος.

Ἡ κυρᾶ Πιριάκ ἐφάνη ἐκπληττομένη καὶ μικρὸν ἀμηχανοῦσα καὶ αὐτὴ. Ἐπεστράφη, πιθανῶς ἵνα βεβαιωθῆ ὅτι τὸ θυρωρεῖόν της ἦν κατάλληλον ἵνα δεχθῆ ἐπισκέπτῃν διακεκριμένον καὶ μετὰ μικρὸν συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν εἶπεν ἀπλῶς.

— Περάσετε, κύριε, μέσα. Μὲ συγχωρεῖτε δὲ ὅτι σᾶς δέχομαι εἰς τὸ πτωχικὸν αὐτὸ μέρος.

Τοῦ Μαξίμου ἐπετάθη ἡ ἐκπληξὶς ἄμα εἶδε τὸ δωμάτιον, εὐρύχωρον καὶ φωτεινόν, ἐπιπλωμένον μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας.

Ἦτο κλίνη μετ' ἐπιστεγάσματος, ἡμικυκλοειδοῦς, ἀνακλιντήρες βελούδινοι καὶ ὠρολόγιον ρυθμοῦ τοῦ Λουδοβίκου ΙΣΤ' ἐπὶ τῆς ἐστίας.

Ὅπισθεν παραπετάσματος εὐρίσκατο θύρα ὀδηγοῦσα πρὸς ἄλλο δωμάτιον. Καὶ ὅμως ἡ κυρᾶ Πιριάκ εἰργάζετο, διότι ἐπὶ τῆς τραπέζης της, ἦσαν ἐξηπλωμένα παντοῖα εἶδη χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τεχνητῶν ἀνθέων. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων καὶ σωρὸς ῥόδων, ἐτοιμῶν διὰ τὸν ἔμπορον, οὐτινος τὰς παραγγελίας ἐξετέλει ἡ κυρᾶ Πιριάκ.

— Καθήσατε, κύριε, εἶπεν ἡ χήρα προσφύρουσα καθίσμα, ὁ ἕγγονός μου μοῦ ἔχει πῆ πολλὰ γιὰ σᾶς, καὶ χαίρω πολὺ διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεώς σας.

— Ἀκριβῶς γιὰ αὐτὸ τὸ παιδί ἤθελα νὰ σᾶς ὁμιλήσω, ἀπεκρίθη ὁ Μαξίμος ἀφοῦ ἐκάθησεν. Ὁ Γῶγος βέβαια θὰ σᾶς εἶπεν ὅτι προχθὲς τὸ βράδυ, μοῦ ἔκαμε μεγάλην ἐκδούλευσιν.

— Ὅχι, κύριε, δὲν μοῦ εἶπε τίποτε.

— Πῶς! δὲν σᾶς εἶπεν ὅτι μ' ἐβοήθησε νὰ διαφύγω μερικὸς κακοποιός, οἱ ὅποιοι μὲ ἠκολούθουν; ἤξευρα πῶς εἶνε πολὺ ἔξυπνος, ἀλλ' ὄχι καὶ τόσῳ μυστικός.

Ἡ κυρία Πιριάκ ἐσίγα. Ἐφάνη δὲ εἰς τὸν Μάξιμον ὅτι ὁ πρὸς τὸν ἔχγονόν της ἔπαινος οὗτος τὴν εὗρισκε ψυχράν.

— Ὅπως δὴ ποτε, κυρία, εἶμαι ὑποχρεωμένος εἰς αὐτόν, καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀνταμείψω δι' ὅ,τι τοῦ χρεωστῶ. Εἶνε πολὺ νέος καὶ πιθανὸν νὰ μὴ κάμῃ καλὴν χρῆσιν τοῦ μικροῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον προώρῃσα δι' αὐτόν. Ἐσκέφθην ὅτι καλλίτερον ἦτο νὰ τὸ δώσω εἰς σᾶς, καὶ . . .

Ὀμιλῶν ὁ Μάξιμος ἠρέυνα διὰ τὸ χρηματοφυλάκιόν του, ὅτε ἡ χήρα τὸν ἐσταμάτησε διὰ χειρονομίας.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, ἀπεκρίθη ζωηρῶς, ἀλλὰ δὲν ἔμπορῶ νὰ δεχθῶ τίποτε. Ὁ ἔγγονός μου κερδίζει κάτι τι ἐντίμως. Ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ ἐργάζωμαι. Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην κανενός, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ ἐπιμένετε.

Μετὰ τοιοῦτου τόνου ὠμίλησεν, ὥστε ὁ Μάξιμος ἠννόησεν ὅτι δὲν ἐφέρεθαι ἀξιοπρεπῶς.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ἐπιθύρῃσεν. Ἐπρεπε νὰ ἐννοήσω ὅτι δὲν ἦσθε πάντοτε εἰς τὴν θέσιν αὐτήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἴσως μεγάλαι δυστυχίαι σᾶς ἔρριψαν.

— Ἀπατᾶσθε, κύριε. Εἶμαι χήρα πτωχοῦ ἐργάτου, καὶ ὁ υἱός μου, τὸν ὁποῖον ἔχασα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἦτο ὑπάλληλος, ἀφοῦ ὑπῆρέτησε πρῶτον ὡς στρατιώτης. Δὲν εἶνε ὁ λόγος ἰκανός διὰ νὰ δεχθῶ ἀμοιβήν. Δὲν ἤξεύρω ἂν ὁ ἔγγονός μου τὴν ἀξίζει, ἀλλὰ βεβαίως ἤθελε τὴν ἀρνηθεῖ.

— Ἐμπορῶ ὅμως νὰ τὸν συστήσω εἰς τὸν θεῖόν μου, ὅπως ἔπραξα. Τὸν παρεκάλεσα χθὲς νὰ αὐξήσῃ τὸν μισθὸν τοῦ Γῶγον καὶ νὰ τὸν προαγάγῃ εἰς ἄλλην θέσιν. Ὁ Γῶγος ἔχει ὅλα τὰ παλαιότερα διὰ νὰ γίνῃ καλὸς ὑπάλληλος, καὶ θὰ ἐπιτύχῃ νὰ τὸν προσλάβῃ ὁ κύριος Δορζέρ εἰς τὰ γραφεῖα.

— Σᾶς εἶμαι καθυποχρεωμένη, κύριε, ἀλλὰ ἐπιθυμῶ ὁ ἔγγονός μου νὰ γίνῃ στρατιώτης, καθὼς ὁ πατήρ του, ἡ ναυτικὸς. Εἶνε ἀκόμη πολὺ νέος διὰ νὰ πάγῃ ἐθελοντής, ἀλλὰ ὡς ναυτόπαις γίνεται δεκτός, καὶ τοῦτο ἀπεφασίσθη πλέον.

— Εἰς τοῦ κυρίου Δορζέρ ἄλλως τε εἰσῆλθε παρὰ τὴν θέλησίν μου καὶ δὲν θὰ μείνῃ ἐκεῖ.

— Τὸν ἐσύστησεν ἡ κόμησσα Γιάλτα.

— Τὸ ἔξευρετε! ἀνέκραξεν ἡ χήρα.

— Μοῦ τὸ εἶπεν ὁ θεῖός μου. Μοῦ εἶπε μάλιστα πῶς ἡ κυρία αὐτὴ ἔδειξε μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ σᾶς εἰς ἀνάμνησιν μεγάλης εὐεργεσίας, τὴν ὁποίαν ὁ υἱός σας ἐπροξένησεν εἰς τὸν πατέρα της.

— Ἀφοῦ ὁ κύριος Δορζέρ σᾶς διηγῆθη ὅλ' αὐτά, θὰ σᾶς εἶπε βέβαια ὅτι δὲν μὲ γνωρίζει.

— Ἐυῖρει ὅμως πῶς κατοικεῖτε εἰς τὴν ὁδὸν Καρδινέ.

— Βέβαια, ἡ κυρία κόμησσα θὰ τοῦ εἶπε. Αὐτῆς ἦτο ἡ ἰδέα νὰ βάλῃ τὸν Γῶγον εἰς Τραπεζικὸν κατάστημα. Δὲν ἐτόλμησα ν' ἀντιτείνω, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὸ παιδί αὐτὸ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν κλίσιν του.

— Καὶ βλέπετε συχνὰ τὴν κόμησσαν Γιάλτα;

— Ποτέ, κύριε, εἶπε ζωηρῶς ἡ κυρία Πιριάκ. Ὁ υἱός μου τὴν ἐγνώριζεν ἀφ' ὅτου ἦτο εἰς τὴν Ρωσσίαν αἰχμάλωτος. Τότε ἦτο παιδί μόνον καὶ ὅμως δὲν τὸν ἐλησμόνησε.

Ἐσχάτως δέ, ὅτε ἤλθε νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ Παρίσι, ἐκάλεσε τὸν Γῶγον, τοῦ εἶπεν ὅτι τὸν ἐλάμβανεν ὑπὸ τὴν προστασίαν της καὶ τοῦ εὖρε θέσιν εἰς Τραπεζικὸν κατάστημα. Ὁ Γῶγος δὲν ἐτόλμησε νὰ πῇ ὄχι, καὶ οὐδ' ἐγὼ ἠθέλησα ν' ἀρνηθῶ εὐεργεσίαν τιμῶσαν τὴν μνήμην τοῦ υἱοῦ μου, ἂν καὶ δὲν μ' ἐσυμβουλεύθησαν. Σκοπεύω λοιπὸν νὰ γράψω εἰς τὴν κυρίαν κόμησσαν διὰ νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Γῶγον ν' ἀκολουθήσῃ ἄλλο στάδιον.

Ὁ Μάξιμος ἔμεινεν ἐκπληκτος ἐκ τῶν τρόπων τῆς κυρίας Πιριάκ καὶ ἐσκέφθη ὅτι ἦν εὐκολώτερον νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν Γῶγον. Ἰνα δὲ μὴ χάσῃ ἀδίκως τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἀπεφάσισε ν' ἀλλάξῃ ἀντικείμενον ὁμιλίας.

— Ἐλπίζω, τοῦλάχιστον, εἶπεν εὐγενῶς, ὅτι δὲν θὰ μοῦ ἀπαγορεύσετε ν' ἀγαπῶ τὸν Γῶγον, καὶ νὰ τὸν προστατεύω ἂν ποτὲ τύχῃ ἀνάγκη. Μοῦ ἔσωσε σχεδὸν τὴν ζωὴν ἐμπρὸς εἰς ἓνα σπίτι τῆς ὁδοῦ Ζουφροά, τὸ ὁποῖον βεβαίως θὰ γνωρίζετε, διότι ὅλη ἡ γειτονιά σας περὶ αὐτοῦ ὁμιλεῖ.

Ἐπεται συνέχεια.

Αἰσιόπορος

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

[Συνέχεια]

Ἦδη ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου εἶχεν ἐγγραφῆ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτητῆς τῆς Νομικῆς. Δὲν ἐξέλαβε τὸ πρᾶγμα ὑπὸ σπουδαίας ἔποψιν, οὐδ' ἐθεώρησεν ἑαυτὸν εὐτυχῆ — ὡς ἄλλοι ἀπολοικώτεροι ἐλληνόπαιδες — κραδαίνων τὴν ράβδον τοῦ φοιτητοῦ καὶ διατρέχων ὑπερηφάνως πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου τὸ μεταξύ τῶν δύο ἀνδριάντων διάστημα. Ὁ νέος Ρόδιος, ἀνθρωπος τοῦ κόσμου πλέον, ἦτο πολὺ ἀνώτερος τῶν ἀγῶν τούτων χαρῶν καὶ συγκινήσεων ἄλλως τε, ἐξετάζων ἑαυτὸν κατὰ βάθος, δὲν ἀνθίστατο εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἀπὸ πολλοῦ τῶν νέων τοῦ καθηγητῶν αὐτὸς ἦτο καλλίτερος — ὑπὸ τινος ἐπόψεως μάλιστα, πολὺ καλλίτερος. . . Ὅπως καὶ ἂν ἦ, τὸ Πανεπιστήμιον ὑπῆρξε διὰ τὸν Λέοντα θέατρον δράσεως ζωηρᾶς καὶ ποικίλης. Ἐρχων ἤδη τὴν δύναμιν νὰ πρωτεύῃ μετὰ τῶν πολλῶν, καθὼς καὶ τῶν ὀλίγων, διὰ τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ θάρρους, — προτερημάτων οὐχὶ εὐκαταφρονήτων — ἦτο πάντοτε πρῶτος καὶ μονοῦ ἀπαράιτητος

εἰς τὰς τρικυμιώδεις παραδόσεις, εἰς τὰ παραχώδη συλλαλητήρια, εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς, εἰς τοὺς Συλλόγους, καὶ πανταχοῦ, ὅπου ἀνεμιγνύοντο οἱ φοιτηταί. Δὲν ἐδίσταζε νὰ προτείνῃ τὰ τολμηρότερα πάντοτε σχέδια, οὐδὲ συγκατετίθετο νὰ ὑποχωρήσῃ κατόπιν ἐρρωμένης διὰ λόγου ἀντιστάσεως, ἐὰν δὲν ἤθελεν ὁμιλήσῃ ἢ τοῦλάχιστον ἀπειλήσῃ πρότερον καὶ διὰ τοῦ μικροῦ ἀγγλικοῦ περιστρόφου του. Πολλάκις εἰς δεινὰς περιστάσεις, ἀφορώσας εἰς τοὺς φοιτητάς, ἢ πλατεῖα τῶν Προπυλαίων ἀντήχησεν ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν καὶ πομπώδη φωνὴν τοῦ Λέοντος, καὶ οὐχὶ σπανίως τοὺς τελευταίους μύδρους τῆς ῥητορείας του διεδέχθησαν πυροβολισμοί, ἀφυπνίσαντες ἀποτόμως τὰς ἡχοῦς τῶν πέριξ κήπων καὶ κτιρίων. Πάντες ἐτρέποντο εἰς φυγὴν, ἔμεινε δὲ κύριος τοῦ ἀδόξου πεδίου μόνος αὐτὸς μετὰ τῶν φίλων του, οἵτινες τὸν συιῶδουν ἐν θοιάμβῳ μέχρι τοῦ μεγάρου του. Οὕτω Ρόδιος ὁ πατήρ δὲν θὰ εἶχεν ἄδικον νὰ ἐλπίζῃ πολλὰ περὶ τοῦ πολιτικοῦ μέλλοντος τοῦ υἱοῦ του, περὶ οὗ γνωρίζομεν πόσον ἐνθουσιωδῶς ἐξεφράζετο.

Δὲν εἶνε δύσκολον εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις διαμείνοντα νὰ κριθῇ πολλοὺς νέους ἀσώτους καὶ ἐκδεδιητημένους, οἵτινες πλοῦσοι, ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ τρυφήσωσι καὶ νὰ ἐπιδειχθῶσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, ἔρχονται εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως, ἀλλὰ διάγουσι πράγματι τὸν μᾶλλον ἀχαλίνωτον καὶ σκανδαλώδη βίον. Ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ζωὴ ἠνάγκασεν, ἢ πιστότερον διηυκόλυνε τὸν Λέοντα νὰ συγχρωτισθῇ μετ' ὅλων τούτων τῶν φαυλοβίων, τοὺς ὁποίους ταχέως, — διὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης τοῦ πρωτεύειν, περὶ ἧς εἶπον ἀνωτέρω, — συνεκέντρωσε περὶ ἑαυτὸν καὶ ἀπετέλεσε συμμορίαν καταπτυστον, κυλίσασαν ἐπὶ μακρὸν σώματα καὶ χρήματα, διὰ νὰ μὴ εἶπω ψυχὰς, εἰς τὸν βόρβορον, καὶ λυμνηναμένην, ὡς νόσος ἐνδημική, τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὁποίου ἔζων ἐν Ἀθήναις τὰ αἰσχρὰ ταῦτα ἀγγοῖα.

Πέντε ἢ ἕξ ἦσαν οἰσθενότερον συνδεδεμένοι μετὰ τῶν : Ὁ Γεώργιος Χορτιδῆς, υἱὸς μεγαλεμπόρου ἐν Σύρῳ, εἰκοσιοκταετής, ὁ πρακτικώτερος καὶ συνετώτερος ὅλων, ὠραῖος ἀκόμη κατόπιν ἐκλύτου ζωῆς, ἐξ ἧς ἀπέφερε πολλὰ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ ἔλκη, καὶ ἀπομεινάρια κολοσσιαίας περιουσίας — ὁ Κρίτων Ἀστεριάδης, γνωστός μας ὀλίγον, υἱὸς πλοῦσιου ὁμογενοῦς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μὲ εὐγενείας καὶ τίτλων ἀξιώσεις αὐθαδεστέρως τῶν τοῦ Λέοντος καὶ ἀπεριόριστον πίστωσιν ἐπὶ τῶν Τραπεζῶν ἄνευ χαρακτῆρος, ἄνευ αἰσθήματος ἄνευ ἀξιοπρεπείας. Ἦτο μόνις εἰκοσαιοετής καὶ ὠραῖος, πλὴν ἡ φήμη του δὲν ἦτο τόσῳ ἀγαθῇ παρὰ ταῖς πολλοῖς. — Ὁ Φίλιππος Καλάτος, Κεφαλληνός, τίσιδεπῶς διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς, καὶ διὰ πρακτικὰς ἐξετάσεις, μελετῶν ἰδιαιτέρως τὰ ἦθη τῶν ἐταίρων καὶ τῶν προ-

αγωγῶν—τέλος δύο Ἀθηναῖοι, υἱοὶ μεγάλων οικογενειῶν, πρῶτοι ἐξάδελφοι πρὸς ἀλλήλους, ὁ εἰς 17 ἐτῶν καὶ ὁ ἄλλος 19, ἐνωρὶς ἀσπασθέντες τὰ φαῦλα, τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρω τὸ ἔνδοξον οικογενειακὸν ὄνομα. Ἄλλοι πολλοὶ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ἄνθρωποι, ὀλίγοι δὲ καὶ ἀκουσίως, ἐλάβανον μέρος εἰς τὰς διασκεδάσεις των, ἀλλὰ σπανιώτερον, διότι, ἐλαφρότεροι τὸ βαλάντιον, δὲν ἐδύναντο νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ὑπερόγκους ἀπαιτήσεις τῶν συντρόφων των. Ὅσοι διάγοντες ἀνθρωπινώτερον κῆπος βίον καὶ διατηροῦντες ἔστω καὶ ἴχνη τινὰ ἀρετῆς, εἰσῆρχοντο εἰς τὸν ἀπόκρυφον βίον τῆς συμμορίας καὶ παρίσταντο εἰς τὴν κρασιπάλην καὶ τὰ ὄργια τῆς χρυσῆς ἐκείνης νεότητος, ἠπόρουσιν τῶ ὄντι καὶ ἐξίσταντο. Τεθαμβημένοι ἠρώτων ἐὰν οἱ ἄσῳτοι ἐκεῖνοι δὲν ἀνετράφησαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς θρησκείας καὶ τῆς οικογενείας, ἐὰν δὲν ἤκουσαν περὶ ἠθικῆς, περὶ ἀρετῆς, περὶ συνειδήσεως, περὶ ὄλων ἐκείνων τῶν ὠρῶν λέξεων, αἵτινες κάμνουσι τὴν καρδίαν νὰ πάλλῃ, τὸ πνεῦμα νὰ μετεωρίζηται καὶ τὴν ὕλην νὰ περιστέλληται... Ποῖον ἄρα γε λήθης ποταμὸν ἐρρόφησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι τοῦ κόσμου, ὥστε νὰ λησμονήσωσιν ὅλα τὰ διδάγματα, ὅλους τοὺς κανόνες, ὅλας τὰς προλήψεις ἐπὶ τέλους, καὶ, ἐλεύθεροι παντὸς χαλινού, νὰ κολουθήσωσι κτηνώδη ἔνστικτα καὶ νὰ κυλισθῶσιν εἰς τὸν βόρβορον;

Ἀκριβῶς οὕτω δύνανται νὰ χαρακτηρίσω τὴν νέαν περίοδον τῆς ζωῆς τοῦ Λέοντος Ροδίου. Δὲν ἐσκέπτετο περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἢ περὶ τῶν ἐταίρων του, περὶ τῶν ἵππων του, περὶ νέων τρόπων διασκεδάσεως καὶ περὶ τῶν φίλων του. Τὸ γόητρον τῆς οικογενείας ἔχασε δι' αὐτὸν τὴν ἰσχύν του· τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἀπεκοίμησαν αἱ νεώτεροι φιλοσοφικαὶ ἰδέαι· ἀνεξάρτητος πλέον καὶ ἀχαλίνωτος ὁ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ἐτρέφα, ἔπαιζε, κατησώτευν. Ὁ πατὴρ του, εἰθισμένος ἀνέκαθεν νὰ μὴ τῶ ἀρνῆται τίποτε, ἐπλήρωνεν, ἐπλήρωνεν ἀγογγύστως. Τὸν βίον ἐκεῖνος τῆς τρυφῆς, οὐτινος ἄλλως ἠγνῶει τὰς λεπτομερείας, ἐθεώρει ἀναπόφευκτον διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τάξιν τοῦ υἱοῦ του. Ἡ σύζυγός του, ὀξυδερκεσττέρα, τῶ ἐπίστα συνήθως τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς κινδυνώδους ταύτης τροπῆς, ἀλλ' ὁ δικηγόρος ἀπήντα ἀμεριμνότερος τοῦ δέοντος:

— Τὸ παρκαίνει κομμάτι, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θὰ περάσῃ.

— Ὅθι περάσῃ μόνον ἀφ' οὗ σπαταλήσῃ ὄλην σου τὴν περιουσίαν! τῶ ἀπεκρίθη ποτέ, σχεδὸν προφητεύουσα ἡ μήτηρ.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκαμον τὸν κύριον Ρόδιον νὰ σκεφθῇ. Νέος ἦτο ὁ υἱός του καὶ πλούσιος· δίκαιον ἄρα νὰ διασκεδάζῃ· ἀλλ' ὅπως δήποτε, εἰς μικρὸς περιορισμὸς εἰς τὰς δαπάνας του δὲν θα ἦτο ἀνωφελής. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ μετὰ πολλοὺς δισταγμούς, ἀπεφάσισε νὰ περικύψῃ, εἰ δυνατόν, καθ' ἑκκτοντάδας τινὰς φράγων, τὸν μηνικῶν προὑπολογισμὸν τοῦ

Λέοντος. Τὴν δυσάρεστον εἶδησιν ἤκουσεν ὁ υἱὸς καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχετο νὰ ζήτησῃ ἔκτακτον πίστωσιν, δι' ἀπρόοπτους τινὰς καὶ ἀναποφεύκτους δαπάνας. Ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ὁ Λέων διέστειλε τὰς σιαγόνας καὶ ἐπὶ μακρὸν ὁ ῥήτωρ τῶν προπυλαίων δὲν ἐδυνήθη νὰ θρώσῃ λέξιν· ὅταν τέλος ἀνέλαβε τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης, λογομαχίᾳ ἠκολούθησε μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ, λογομαχίᾳ βαναυσωτάτη, αὐθάδης, διότι τὸ πρὸς τὸν γεννήτορα σέβας ἐξωρίσθη μεθ' ὄλων τῶν ἄλλων αἰσθημάτων ἐκ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου τοῦ κόσμου.

— Ἄν μου δίνης κλά, ἂν δὲν μου δίνης, φεύγω καὶ σε ἀφίνω! συνεπέρανε τραχύτατα ὁ Λέων.

Ὁ πατὴρ μικροῦ δεῖν ἐκάμφθη πρὸ τῆς ἀπειλῆς. Ἄλλ' εὐτυχῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν ἡ κυρία Ροδίου, ἥτις ἔκρινε καλὸν νὰ παρέμβῃ, ὑποστηρίζουσα πᾶσιν δυνάμει τὴν ἀπόφασιν τοῦ πατρὸς, κεραινοβολούσα τὴν αὐθάδη διαγωγὴν τοῦ υἱοῦ, τὸν ὁποῖον προὔκαλει μάλιστα νὰ φύγῃ, ὡς ἠπείλει. Ὁ σύζυγός της, εἰς τὴν ἀνέλπιστον ἐκείνην ἐπικουρίαν, κατώρθωσε νὰ μείνῃ ἀκαμπτος. Ὁ Λέων δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλ' ἐξῆλθε φρυάττων καὶ ἀμυχανῶν.

Ὅταν τὸ ἐσπέρας διηγῆται τὰ πράγματα εἰς τὸν φίλον του Χορτιδῆν, —μετὰ τοῦ ὁποίου ἦτο ἐγκαρδιώτερον συνδεδεμένος καὶ τον ἐξετίμα διὰ τὴν πειρὰν του, — ἤκουσεν ὕβρεις καὶ ὀνειδισμούς.

— Βρὲ χάρχα! καὶ τί εἶσαι σύ, βρέ; νὰ τὰ μάς! μοναχογιὸς καὶ νάφησης τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου νὰ σηκώσῃς κεφάλι; Ἔτσι κάνουν ὅσοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ παράδες; καὶ τώρα, πέ μου, πῶς θέλεις νὰ πληρώσωμε ἐκεῖνο τὸ συνάλλαγμα;

— Δι' αὐτὸ δὲν ἀνησυχῶ πολὺ· εἶπεν ὁ Λέων, ἅμα τὸ μάθη ὁ πατέρας θὰ το πληρώσῃ γιατί ἔχει τὸνομά μου.

— Δὲν λέγω ὄχι, ὑπέλαθεν ὁ Χορτιδῆς, ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶνε νὰ μὴ το πάρῃ χαμπέρι ὁ πατέρας σου· μάς συμφέρει νὰ μάθη ὁ γέρω-Ρόδιος ὅτι ἀρχισες ἀπὸ τώρα τὰ χρέη;

— Τὰ χρέη; ὦ, ναί! δὲν εἶνε καλὸ νὰ το μάθῃ... θὰ θέλῃ νὰ με περιορίσῃ καὶ θάχουμε ἄλλαις ἱστορίαις... μά ἔννοια σου, γρήγορα θὰ τὸν συνειθίσω νὰ πληρώνῃ...

— Καλά, αὐτὸ θα γένη σιγά-σιγά· μά πρὸς τὸ παρὸν προσπάθησε νὰ το τσιμπήσῃς χίλια φράγκα, τοῦλάχιστον, καὶ οἰκονομοῦμεν τὰ ὑπόλοιπα...

— Ἄς σκεφθοῦμε κανένα μέσον.

Ἐσκέφθησαν καὶ εὔρον μέσον ἀντάξιον τῶ ὄντι τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς διαγωγῆς των. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν, ὅταν ὁ Μιχαὴλ Ρόδιος, ἀφυπνισθείς, ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὴν ὥραν, παρετήρησεν ὅτι τὸ ὠρολόγιόν του — πολὺτιμον ἀδελφάντοκόλλητον ὠρολόγιον μετὰ χρυσῆς ἀλύσεως—δὲν ἐκρέματο, ὡς συνήθως, ἐπὶ τῆς κομπῆς ὠρολογοθήκης. Ἠρχισεν ὁ ἄνθρωπος τὰς ἐρεῦνας του, ἠρώτησε τὴν σύζυγόν του, ἐξ-

ἤτασε τὴν θαλαμηπόλον του, συνεβουλεύθη τὰς ἀνακμήσεις του. Ἐκτὸς τῶν ἀνακμήσεών του, αἵτινες τῶ εἶπον ὅτι ἀπὸ τῆς χθεσινῆς ἐσπέρας τὸ ὠρολόγιόν του εὐρίσκετο ἐκεῖ ἀνητημένον, οὐδεὶς ἄλλος ἐγνώριζε νὰ τὸν πληροφορήσῃ. Ὅταν ἤλθεν ἡ σειρά τοῦ Λέοντος — καὶ ἤρρησε κῆπως νὰ ἔλθῃ, διότι ὁ φοιτητῆς τῆς Νομικῆς ἐκοιμήθη μέχρι τῆς δεκάτης—ἐκπληκτος ὁ πατὴρ ἤκουσε τὴν πλήρη θράσους ἀπάντησιν.

— Τὸ ὠρολόγι σου βρίσκειται ἐνέχυρον εἰς τοῦ Ταδε· σταῖτε χίλια πεντακόσια φράγκα νὰ το πάρῃς.

Ὁ δικηγόρος ὠχρίασεν· ἀδιόρατοι σπασμωδικαὶ κινήσεις τῆς κάτω σιαγόνος κατέστησαν ἐλαφρῶς ὑποτρέμουσαν τὴν φωνὴν του, ὅταν ἠρώτησε:

— Καὶ δὲν ἐσεβάσθης τοῦλάχιστον τὸ μονόγραμμον τοῦ καλύμματός, τὸ ὄνομά μου, τὸ ὁποῖον ἀτιμάζεται τώρα εἰς τὸ καταγώγιον τοῦ τοκογλύφου;

Καὶ ὁ Λέων, ἐν ᾧ ἐξήρχετο ἐπανακλείων τὴν θύραν.

— Χίλια πεντακόσια φράγκα, εἶπε, μὴν ξεχνᾷς.

Ἔστη ἀκίνητος ἐπὶ πολὺ ὁ Μιχαὴλ Ρόδιος καὶ προσήλωσε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐπιχρῶσου μήλου τῆς θύρας, ὡσεὶ παρακολουθῶν διὰ μέσου τῆς στιλπνῆς σανίδος τὸν υἱὸν του ἀπερχόμενον. Μετ' ὀλίγον δύο δάκρυα ἀνέβλυσαν ἐκ τῶν γλαυκῶν του ὀφθαλμῶν, τῶν ἐμπλέων ἀγαθότητος, καὶ ἐκυλίσθησαν κατὰ μῆκος τῶν ἰσχνῶν παρεῖων του καὶ τῶν μισοπολιῶν του τριχῶν.

Ὅλοι οἱ ἀδελφάντες τοῦ ἐνεχυριασθέντος ὠρολογίου, δὲν ἤξιζαν ὡς τα δύο ἐκεῖνα δάκρυα, δάκρυα πατρικῆς στοργῆς, τυφλῶς στηριξάσης ἐπὶ ἀναξίου υἱοῦ τὰς ἀρίστας τῶν ἐλπίδων καὶ διαψευδομένης τόσῳ ἀποτόμως, μὲ κτύπημα σκληρόν, ὡς τιμωρίαν τῆς τυφλότητος! Ἐὰν ἐγνώριζεν ὁ Λέων τὴν σημασίαν τῶν δακρῶν ἐκείνων καὶ εἶχε κόκκον συνειδήσεως, τὴν ζωὴν του αὐτὴν θὰ ἐθυσίαζε διὰ νὰ ἀποτρέψῃ ἄλλα δύο ὅμοια... Ἄλλ' ἦτο πλέον ἄργα· οὔτε τὰ εἶδεν, οὔτε ἂν τα ἐβλεπε θὰ τα ἐνόει. Ἀφῆθη πλέον ἐλεύθερος νὰ γίνῃ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, εἰς τὸν ὁποῖον, κατὰ τὴν ἰδέαν του, τίποτε δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ ἐντύπωσιν ἢ νὰ προξενῇ συγκίνησιν. Κλαίει ὁ πατήρ· καὶ τί με τοῦτο; Νὰ ἡ ὥρα τώρα νὰ πνιγῇ κανεὶς εἰς δύο σταγόνας ὕγρου... Διὰ τοῦτο τὰ δάκρυα ἐκεῖνα ἔσαν τὰ πρῶτα, ἀλλ' ὄχι φῶ! καὶ τα τελευταῖα...

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅταν ἡ Βασιλικὴ ἦλθεν ἐκ Μεγάρων νὰ παρεμβληθῇ εἰς τὴν περαιτέρω ζωὴν τοῦ Λέοντος καὶ νὰ ἐνώσῃ τὰς τύχας τῆς μετὰ τῶν ἰδικῶν του.

Ἔπεται συνεχῆς.

Γ. Δ. ΕΒΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΑΡΤΙ ΕΚΑΘΕΝΤΑ:

Pierre Zaccane: « Τὰ Ὑπερῶν τῶν Παρισίων », Δραχμῶν 4 (4,20)
Maximilien Perrin: « Παράπτωσις καὶ Μεταμέλεια » ἦτοι « Ἀπομνημονεῖατα Ἀλιχῆς Δε-Μερβίλλ », (ὁλόκληρον τὸ ἔργον) Δραχ. 3,50 (3,70)